

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 20
Gegužis - May 16, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Vadovaujantis Europos standartais, Lietuvoje turėtų būti bent dvigubai daugiau savivaldybių nei jų yra dabar. Tačiau valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro Kestutis Skrebio nuomone, Lietuva, reformuodama savo savivaldos sistemą, turi atsižvelgti ne tik į europinius standartus, bet ir į savo patirtį bei poreikius. Anksčiau kadencijos Seimas pasirinko diskusijoms vieną iš keleto įstatymų projektų variantų, kuriuo numatyta Lietuvoje įsteigti 92 savivaldybes ir 10 apskričių. Šiuo metu šalyje yra 56 miestų ir rajonų tarybos bei 10 apskričių.

- Dar šiemet ketinama išleisti reprezentacinę knygą "Lietuvos herbai", kurioje būtų pavaizduota daugiau kaip 100 šalies miestų ir miestelių herbai. Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas parėmė čia Heraldikos komisijos iniciatyvą ir žadėjo pasirūpinti, kad būtų rasta lešų knygai išleisti. Heraldikos komisija pirmą kartą buvo sudaryta dar 1987 metais, o 1993 metais atkūrus Prezidento instituciją buvo priskirta valstybės vadovo kompetencijai. Miestų herbai yra tvirtinami Prezidento dekretais. Šiuo metu apie 90 Lietuvos miestų ir miestelių turi savo herbus, kuriuos, remdamiesi istorine medžiaga, atkurė Heraldikos komisijos dailininkai. Dar apie 50 miestų laukia savo eilės. Iki knygos išleidimo ketinama Prezidentui tvirtinti pateikti ir juos.

- Vilniaus pedagoginio universiteto garbės daktaro vardai suteikti Vilniaus arkivyskupui metropolitui Audriui Juozui Bačkui ir JAV Illinois universiteto Chicagoje Lituanistikos katedros vedėjai profesoriui Violetai Kelertienei. Vilniaus pedagoginio universiteto Senato sprendimu metropolitui Audriui Juozui Bačkui šis vardas suteiktas "už didelių nuopelnus Lietuvos švietimui". Kaip žinoma, arkivyskupo iniciatyva Vilniaus pedagoginiame universitete įsteigta Tikybos katedra, kurią A. J. Bačkis nuolat globoja. Jis taip pat rūpinasi tikybos mokytojų kvalifikacija, steigia mokyklas ir globos organizacijas neįgaliesiems vaikams. Garbės daktarė profesorė Violeta Kelertienė yra Pasaulinės baltų studijų asociacijos prezidentė ir Pasaulio lituanistų bendrijos pirmininko pavaduotoja. Ji yra paskelbusi nemažai publikacijų apie Lietuvą bei išeivijos rašytojų kūrybą, bendradarbiauja su Vilniaus pedagoginio universiteto mokslininkais, skaito paskaitas doktorantams ir magistrantams.

- "Iranas yra stabilus valstybės stabilizacijoje", pabrėžė Varšuvoje reziduojantis Irano nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvai J. E. Mohamedas Taheris, teikdamas skiriamuosius raštus Prezidentui Algirdui Brazauskui. Lietuvos Prezidentas bei Irano ambasadorius sutiko, jog būtina stiprinti abiejų šalių ekonominį bendradarbiavimą. Iranas siūlo tiekti Lietuvai naftą ir suskystintas dujas, domisi, kokios galimybės investuoti į Mažeikių naftos perdirbimo gamyklą.

ALTO ATSTOVO ALGIO RIMO PRANEŠIMAS IŠ WASHINGTONO 1997 METŲ BALANDŽIO 23 DIENĄ

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas prof. dr. Jonas Račkauskas (kairėje) tarėsi su Prezidento Clintono specialiu asistentu Daniel Fried Washingtono. Jis taipgi yra vyr. direktorius Vidurio ir Rytų Europos reikalams JAV Nacionalinėje Taryboje. Konferenciją apie Baltijos šalių saugumą ir JAV užsienio politiką toje srityje surengė Joint Baltic American National Committee (JBANC), kurio Tarybos sekretorius yra prof. Račkauskas.

Jau 21 Atstovų Rūmų narys formaliai pareiškė savo pritarimą baltiečių remiamai rezolucijai HCR 10, dėl NATO išplėtimo, ją pasirašydami, kaip kopsponeriai. Atrodo, kad bus sunku pasiekti reikalingą pritarimą skaičių - 80.

Patirta, kad kongr. Curt Weldon, kuris anksčiau buvo nusistatęs prieš šią rezoluciją, pakeitė nuomonę ir dabar jai pritaria, nes buvo stipriai paragintas savo rajono Pensilvanijoje balsuotojų. Čia daug prisidėjo garsus Lietuvos Vyčių atsiliepimas į

ALTo skelbtą laiško rašymo vaju. Daugelyje ALTo atstovo applanųtytų kongresmenų raštinių rast, kad dėmesys šiai rezolucijai svyruoja pagal balsuotojų parodytas pastangas.

Tikimasi, kad kongr. Henry Hyde iš Illinois siūlys Užsienio Reikalų Komitetui priimti rezoluciją vienbalsiai ir išimtinai greitu būdu, suspenduojant įprastinį, ilgesnį procesą.

Sen. Dick Durbin ragina Administraciją tiesioginiu būdu priversti Baltijos šalis prie įvairių paramos šaltinių, įvardinus jas įvairiuose įstatymuose, kurie apribotų lėšomis NATO išplėtimo projektą. Šis senatorius iš Illinois tiki, kad kongr. Gerald Solomon pasiūlytos rezolucijos tekstą būtų galima dar sustiprinti Baltijos šalių naudai. Jo nuojaut, Baltijos šalių atstovai bus kviečiami į NATO konferenciją Madrido kaip stebėtojai (to HCR 10 ir siekia).

Balandžio 24 d. Kongreso Helsinkio Komisija, "Commission on Security and Cooperation in Europe", kuriai pirmininkauja sen. Alphonse D'Amato, apklausinėjo Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasadorius apie pasirodymą NATO narystei. Dalyvavo ir JBANC atstovai.

IŠRINKTA NAUJA TAUTOS FONDO VADOVYBĖ

New Yorkas. Šeštadienį, gegužės 3 d., Lietuvių Kultūros Židinio patalpose, Brooklyne, NY, įvykusiame Tautos Fondo 23-čiame metiniame narių suvažiavime pasikeitė TF vadovybė. 14 metų buvusio Fondo valdybos pirmininku ir pastaruosius kelis metus Fondo tarybos pirmininku Juozas Giedraitis atsistatydino. Jo vieton buvo išrinktas iki šiol buvusio valdybos pirmininkas Jonas Vilgalys. Naujojo valdybos pirmininku taryba išrinko Algį Vedecką. Fondo kontrolės komisija liko ta pati: Donatas Banaitis, Laima Lileikienė ir Kestutis Miklas.

Tautos Fondas yra svarbi JAV lietuvių finansinės paramos institucija, šiuo metu valdanti beveik 2,5 milijono JAV dolerių. Įsikūrusi po II-jo Pasaulinio karo JAV rinko aukas, iš kurių rėmė VLIKo veiklą, finansavo užsienyje leidžiamus ELTA biuletenius 7 kalbomis, radijo transliaci-

jas į okupuotą Lietuvą iš Madrido, Romos, Vatikano ir Manilos radijo stočių, kas kainavo mil-

Tautos Fondo pirmininkas
Jonas Vilgalys
Pr. Giedgaudo nuotr.

jonus dolerių. TF taip pat finansavo visą eilę tarptautinių konferencijų Lietuvos išlaisvinimo klausimais. Lietuvai atstaudis nepriklausomybę, jis tęsė

suteikė po 100,000 JAV dolerių išlaikyti Lietuvos atstovybes Washingtono bei prie Jungtinių Tautų New Yorko ir Vilniaus universitetui paruošti tinkamus asmenis diplomatinei tarnybai. Parama Lietuvai eina be sustojimo. Dabar tą paramą gauna institucijos, veikiančios Lietuvos demokratizacijai, taip pat studentija ir pradinio mokslo švietimas Rytų Lietuvoje bei Kaliningrado krašte.

Nepaisant to, kad Lietuva yra laisva ir jai paremti jau išleista daugiau kaip du milijonai dolerių, aukos į TF išda, nors labai sumažėjusios, vis dar plaukia.

Šiame suvažiavime dalyvavo ir iš Vilniaus atvykęs TF atstovų būs vadovas istorijos mokslų dr. Napoleonas Kitkauskas, kuris pasiskaitė ir paskaitą, skirtą Karaliaučiaus krašto problemoms.

Kestutis K. Miklas

EUROPOS TARYBA ŠIEMET GALI BAIGTI LIETUVOS STEBĖJIMĄ

Lietuvos delegacijos nariai Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje tikisi, kad birželio ar vėliausiai - rugsėjo mėnesį vyksiančiai ET PA sesijai bus pateiktos labai palankios Lietuvai išvados apie išpareigojimų vykdymą, žmogaus teisių padėtį, teisėsaugos sistemą.

Tai balandžio 29 d. spaudos konferencijoje sakė Lietuvos delegacijos ET PA vadovas Bronislovas Kuzmickas. Lietuvos parlamentarai tikisi, kad naujasis Monitoringo komitetas, remdamasis naujomis Rumunijos parlamentaro Gheorghe Frundos ir dar dviejų parlamentarų išvadomis, siūlys nutraukti Lietuvos stebėjimą.

Kitas Lietuvos delegacijos narys - Seimo žmogaus ir piliečių teisių bei tautybių reikalų komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris pažymėjo, kad pastaruosiu metu ne tik G. Frundos raporte, bet ir kituose svarbiuose dokumentuose labai teigiamai

atsiliepama apie žmogaus teisių ir tautinių mažumų padėtį Lietuvoje. Jis citavo Baltijos jūros valstybių tarybos įgaliotinio Ole Espersenio pranešimą, kad, išsprendus pabėgėlių ir mirties bausmės problemas, Lietuva taps "viena stipriausių valstybių visame Baltijos regione" pagal žmogaus teisių kriterijų.

Panašiai apie Lietuvą atsiliepama ir JAV Senato bei Kongreso parengtoje studijoje apie žmogaus ir tautinių mažumų teisių padėtį pasaulyje.

ET PA Monitoringo komitetui pateiktose išvadose taip pat minimos mirties bausmės ir prevencinio sulaikymo problemos. Pastarąją E. Zingeris pavadino "zoologiniu anachronizmu". Prevencinio sulaikymo galiojimas pratęstas iki birželio 30-osios.

Kai dėl mirties bausmės, tai, E. Zingerio nuomone, Lietuvos Seime reikia surengti rimtas diskusijas dėl šios "bausmės išdymo".

Lietuvoje dabar yra sustabdytas jos vykdymas.

Pranešimo apie padėtį Lietuvoje rengimą iš G. Frundos dabar perims kitas Lietuvoje lankę Europos Tarybos ekspertai, Šveicarijos parlamentaras Andreas Grossas, kuris yra Monitoringo komiteto narys.

Parlamentarai sakė, kad Monitoringo komitete Lietuvą remia Baltijos valstybės, Šiaurės šalys ir kai kurios Vidurio Europos valstybės.

Lietuva turi du atstovus Monitoringo komitete - Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininką konservatorių Mečį Laurinkų ir socialdemokratą Rimantą Dagį.

BNS

**DARBININKAS -
savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur**

(718) 827-1351

ARTŪRAS PAULASKAS ĮSIVERŽIA Į POPULIARIAUSIŲ LIETUVOS POLITIKŲ VIRŠŪNĘ

Vilnius, balandžio 29 d. Niekada anksčiau tarp populiariausių Lietuvos politikų neminėtas buvęs Lietuvos generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas balandį tradicinėje apklausoje iš karto atsidūrė trečiojoje vietoje.

Balandžio mėnesį populiariausių Lietuvos politikų dvylik-tuke taip pat atsirado Moterų sąjungos pirmininkė Kazimiera Prunskienė ir liberalus ekonomistas, centristas Kestutis Glaveckas.

Lietuvos ir Didžiosios Britanijos viešosios nuomonės tyrimų kompanijos "Baltijos tyrimai" balandžio viduryje atlikta gyventojų apklausa parodė, kad beveik visų kitų politikų reitingas smuktelėjo.

Tebepirmauja prezidentas Algirdas Brazauskas, kuris prarado tris procentus paramos, palyginti su kovo mėnesio apklausa. 10 ir 11 punktų nuo jo atsilieka du galimi kandidatai būsimuosiuose prezidento rinkimuose - JAV lietuvis gamtosaugininkas Valdas Adamkus bei Artūras Paulauskas, neseniai pareiškęs apie savo pasiryžimą siekti prezidento posto.

Smuktelėjo centrinių vadovų Romualdo Ozolo bei Egidijaus Bičkausko populiarumas.

7% apklaustųjų paramos neteko šeštoje vietoje esantis Seimo

pirmininkas Vytautas Landsbergis. 10 punktų populiarumo prarado premjeras Gediminas Vagnorius, kaip tik balandžio viduryje paskelbęs apie vyriausybės sprendimą padidinti akcizo mokesť kurui ir alkoholiniams gėrimams.

"Respublikoje" paskelbtą populiariausių politikų dvyliktuką baigia 5 punktus praradęs užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, K. Prunskienė, LDDP lyderis Česlovas Juršėnas, kuris aplenkė socialdemokratų vadovą Aloyzą Sakalą, bei K. Glaveckas.

Lietuvos gyventojų pasitikėjimas populiariausiais Lietuvos politikais (proc., palyginti su kovo mėnesiu):

A. Brazauskas	- 60	- 3
V. Adamkus	- 50	- 2
A. Paulauskas	- 49	-----
R. Ozolas	- 47	- 5
E. Bičkauskas	- 43	- 11
V. Landsbergis	- 36	- 7
G. Vagnorius	- 35	- 10
A. Saudargas	- 27	- 5
K. Prunskienė	- 27	-----
Č. Juršėnas	- 26	+ 3
A. Sakalas	- 25	- 7
K. Glaveckas	- 19	-----

"Baltijos tyrimų" apklausa atlikta balandžio 13-17 dienomis. Apklausta 1005 Lietuvos gyventojai nuo 15 iki 74 metų amžiaus. Duomenis paskelbė dienraštis "Respublika".

BNS

LIETUVOJE DARBO UŽMOKESTIS MAŽIAUSIAS

Vilnius, balandžio 28 d. Lietuva atsilieka nuo Baltijos kaimynų pagal vidutinį darbo užmokestį ir vidutinę senatvės pensiją, tačiau čia didžiausias minimalus darbo užmokestis.

Statistikos departamentas pranešė, jog minimalus darbo užmokestis Lietuvoje kovą buvo 82,5 JAV dolerio (330 litų), Latvijoje - 65,5, Estijoje - 63,2 dolerio.

Per metus šis rodiklis Lietuvoje padidėjo labiausiai - 57% Latvijoje minimalus atlyginimas išaugo iš 36%, Estijoje - 24%.

Paskaičiuotasis vidutinis dar-

bo užmokestis Lietuvoje kovo mėnesį buvo mažiausias - 188 JAV doleriai (753 litai), Latvijoje - 217, Estijoje (1995 metų ketvirtį) - 248 doleriai.

Vidutinė senatvės pensija Lietuvoje ketvirtąjį 1996 metų ketvirtį buvo 52 JAV doleriai (209 litai), Latvijoje - 69, Estijoje - 75 doleriai.

Per metus vidutinis atlyginimas Lietuvoje padidėjo 22%, Latvijoje - 25%, Estijoje - 23%.

Vidutinė senatvės pensija išaugo atitinkamai 25%, 10% ir 29%.

BNS

SIŪLOMA ATŠAUKTI 7 LIETUVOS AMBASADORIUS

Vyriausybei siūloma atšaukti septynis Lietuvos ambasadorius - Petrą Auštrevičių iš Suomijos, Ričardą Bačką iš Prancūzijos, Viktorą Baublį iš Baltarusijos, Haliną Kobeckaitę iš Estijos, Romualdą Kalonaitį iš Švedijos. Iš ambasadoriaus prie NATO pareigų siūloma atšaukti ir Dalių Čekuolį, tačiau jis liktų ambasadoriumi

Belgijoje, Nyderlanduose ir Liuksemburge. Alfonsą Eidintą siūloma atšaukti iš pareigų JAV ir Meksikoje, tačiau jis liktų ambasadoriumi Kanadoje. Ambasadorių atšaukimas susijęs su nuostata, kad ambasadoriai skiriami trijų metų kadencijai.

LR

POLITIKAI KARIKATŪROSE

Karikatūristai nesiliauja šmaikštave, jog į Helsinkį atvažiuojant JAV prezidentas Bill Clinton ir Rusijos vadovas Boris Jelcin varžėsi kaip lygus su lygiu. Kokie to pasigalynėjimo rezultatai, spręskite patys.

NATO plėtimas

Lietuviais esame visi, Lietuvių Fonde, ar esi?

Aldona Jurkutė

Šiuos žodžius Chicagos visuomenė gerai ir ilgą laiką išgirdo. Jais kurį laiką prasidėjo Lietuvių Fondo reklaminių interpas, 1400 AM radijo banga sklindęs iš visų mylimos laidos "Margutis 2" studijos. Lietuvių Fondas... Tarsi galingas lietuviškas ažuolas, stiprus šaknimis, šakomis ir vis tolyn besistiepiančia viršūne jis nerimsta ir veikia vardan lietuvių išlaikymo Vakarų pasaulyje ir Lietuvoje. Prie stipraus LF kamieno šiuo metu yra 6,899 nariai ir 8,677,787.00 dol. kapitalas. Per savo prasmingos ir reikalingos veiklos metus Lietuvių Fondas lietuvių išlaikymui išdalino 4,511,015.00 dolerių.

Ir štai atstovaujantis veikliajai lietuvių visuomenei Lietuvių Fondas š. m. balandžio 5 d. sukvietė visus į Pasaulio Lietuvių centrą Lemonte, IL, kur buvo atidarytas 34-asis Lietuvių Fondo suvažiavimas, asmeniškai dalyvaujant 100 narių, atstovaujančių 10,170 balsų, ir svečiams, kurių tarpe buvo Lietuvos ambasadorius JAV dr. Alfonsas Eidintas, PLB pirm. profesorius dr. Jonas Račkauskas, Draugo fondo pirm. Bronius Juodelis, JAV LB Krašto v-bos pirm. Regina Narušienė. Savo buvimu suvažiavimą pagerbė Lietuvių Fondo steigėjas dr. Antanas Razma bei pirmasis jo pirmininkas Teodoras Blinstrubas ir daugelis kitų.

Suvažiavimą paskelbė pradėtu LF Tarybos pirm. Vytautas Kamanas. Pasveikinęs, pasidžiaugęs susirinkusiais į metinį narių suvažiavimą, geru žodžiu paminėjęs salėje nesantįjį dosnumą, jis nubrėžė gaires tolimesnei LF veiklai: "Šiandien mes visi sutarsime, kaip sukaupiti dešimties milijonų dolerių kapitalą, kad dar daugiau ir didesniems sumoms galėtume amžinai remti lietuvių darbus. Sutarsime, kaip geriau tobulinti Lietuvių Fondo administravimą ir jo narių atstovavimą metiniuose suvažiavimuose. Sutarsime, kaip į LF narių šeimą įtraukti mūsų vaikus ir vaikaičius, kad Lietuvių Fondas visą laiką būtų dinamiškas, stiprus, jaunatviškas ir atstovaujantis veikliajai lietuvių visuomenei".

Kunigui Algirdui Paliokui negalėjus dalyvauti, invokaciją perskaitė Vaclovas Momkus. Buvo padėkota Aukščiausiam, padėjusiam LF suburti stiprią lietuvišką šeimą, kuriai svarbiausia - darma ir meilė Tėvynei, ir prašyta: "Saugok ir globok, Viešpatie Dieve, visiems mums brangią Lietuvą ir gausią Fondo šeimą".

Suvažiavimo darbai vadovauti patikėta trims pirmininkams: Vaclovui Momkui, dr. Antanui Razmai ir dr. Jonui Valaičiui bei sekretorei Aldonai Šmulskštienėi.

Buvo perskaitytas ir priimtas Pranės Masilionienės rašytas 1996-ųjų suvažiavimo protokolas ir nutarimai. Pagarsintos komisijos: nominacijų komisiją sudarė dr. Kazys Ambrozaitis, Stasys Baras ir Povilas Kilius, balsus skaičiuoti buvo pavesta dr. Vytautui Naručui, Rūtai Staniulienėi ir Arvydai Tamuliui. Į nutarimų komisiją pateko S. Baras, dr. Gediminas Balukas, dr. Ferdinandas Kaunas, Daina Kojelytė, Algirdas Ostis ir Ramona Steponavičiūtė. Prie spaudai skirtos stalo plunksnas krebždinio Juozas Končius, Bronius Juodelis, Edvardas Šulaitis ir Aldona Jurkutė. Gi mandatų - registracijos komisiją, kurią sudarė: Saulius Čyvas, Kostas Dočkus, Kestutis Jecius, Vytenis Kirvelaitis ir Alė Razmienė - triūsė nuo ankstyvo ryto. Neveltui, jau vėliau LF Valdybos pirm. P. Kilius dėkos tarybos reikalų vedėjai A. Razmienėi

Lietuvių Fondo suvažiavimo, įvykusio 1997.04.05, darbo prezidiumas. Iš kairės: dr. Antanas Razma, dr. Jonas Valaitis, Vaclovas Momkus, Aldona Šmulskštienė, Povilas Kilius ir Vytautas Kamanas.

LF suvažiavime pirmininkaujantis Vaclovas Momkus (kairėje), šalia LF Tarybos pirmininkas Vytautas Kamanas.

už gerą didelio LF "popierizmo" tvarkymą!

LF Tarybos pirm. V. Kamanto pranešimas apie nuveiktus darbus buvo informacinio pobūdžio ir pakankamai konkretus. Per metus įvyko penki posėdžiai, kurių metu svarstyta, diskutuota ir tvarkyta visa LF veikla ir turtas. Buvo patvirtinta metinė finansų apyskaita ir priimtas metinis biudžetas. Buvo sudaryti LF padaliniai bei buvusios Tarybos pirmininkų Garbės Komitetas, kurio pirmininkas yra dr. J. Valaitis. Penkiems buvusiems LF Tarybos nariams, išdirbusiems penkiolika metų, buvo suteiktas "emeritus" titulas, jie pakviesti dalyvauti LF Tarybos posėdžiuose "ex officio", be balsavimo teisės. LF Tarybos emeritus nariai yra: Viktoras Naudžius, Vytautas Kutkus, Milda Lenkauskienė, Marija Remienė ir dr. J. Račkauskas. Buvo patikinta, jog visuose LF Tarybos posėdžiuose dalyvavo LF Kontrolės komisijos nariai, ne tik stebėję Tarybos darbus, pateikę klausimus, bet ir tikrinę LF bylas. Ir, pagaliau, priminta - visi LF Tarybos nariai negauna jokių atlyginimų, patys apmoka savo kelionių bei kitas išlaidas ir, idėjos vedini, įvairiomis progomis dar aukoja didesnes ar mažesnes pinigų sumas LF kapitalo augimui.

LF valdybos pirm. P. Kilius savo pranešime pateikė 1996 m. darbų ir rezultatų apyskaitą, pranešdamas, kad LF pelno skirstymui paskirta 400,000 dol. suma. Pasidžiaugęs, jog narių išnašai ir palikimai 1996 m. atnešė 403,229 dol., pagrindinis kapitalas pasiekė 8,677,787 dol., ištojo 45 nauji nariai, tuo padidinant narių skaičių iki 6899, jis visiems padėkojo už dosnumą ir LF parodytą dėmesį, paragino vyresnius narius, kurie per 34 metus atliko milžinišką darbą sutelkdami tokį didelį kapitalą, nepalikti nuošalyje savo vaikų, vaikaičių, o įrašyti juos LF nariais ir užtikrinti, jog ateityje visos pastangos bus nukreiptos dešimties milijonų sukaupimui, kas padės remti lietuvių darbus išvijoje ir Lietuvoje.

Finansų komisijos pirm. Saulius Čyvas informavo apie 1996 m. investavimų pajamas, kurios sudaro per 2 mil. dol., ir užtikrino, jog ir ateityje bus arti-

mai dirbama su visais LF atstovais, veikliai dirbančiais savo vietovėse, nuolat ieškoma naujų narių ir įnašų Lietuvių Fondui. Padėkota finansų ir pelno skirstymo Komisijoms, valdybos nariams - už dosnų darbą, visuomenei - už ilgąmetę paramą ir dosnumą.

Pelno skirstymo komisijos pirm. Daina Kojelytė pranešė, kad 1996 m. liuanistinėms studentams, Lietuvos ir išvijos studentų stipendijoms, kultūriniam bei visuomeniniams reikalams buvo paskirta didžiausia ligi šiol 419,395 dol. suma.

Palikimų komisijos pirm. Algirdas Ostis pažėrė keletą išpūdingų skaičių. 1996-aisiais į LF kapitalą iš palikimų buvo įnešę 300,533 dol. ir tai sudarė

Mirusiųjų LF narių prisiminimui žvakę uždega vienas iš pirmųjų LF narių Antanas Šantaras.

74.53% iš narių gautų įnašų į pagrindinį LF kapitalą. Iš palikimų jau gauta 4,252,525 dol. ir tai yra 49% viso Fondo pagrindinio kapitalo. 1996-aisiais Fondui buvo išmokėti 8 palikimai. Dr. Vytauto Karoblio palikimas (\$741,840) yra didžiausias, kurį LF gavo. Jo palikimas drauge su Mykolo Žilinsko (Berlin, Vokietija), Ernest Zitke (Brocton, MA) ir Salomėjos Sagomog (Chicago, IL) Fondui davė per 2 milijonus dolerių.

Istatų komisijos pranešimą perskaitė dr. K. Ambrozaitis. 1996 m. LF įstatų keitimo nebuvę, tačiau komisija priėjo išvadą ir nutarė pasiūlyti LF tarybai ateityje atsakyti jau 35 metus naudoto "proxy" balsavimo būdo ir, panaudojant šiuolaikiškesnę procedūrą, eiti prie tiesioginio narių balsavimo.

Meno globos komisijos pirm.

dr. G. Baluko pranešimą išklaišius sužinota, kad į Lietuvos Dailės muziejų Vilniuje perduota 181 žinomo dailininko Prano Domšaičio darbas. 90 paveikslų perkelta į P. Domšaičio vardo Klaipėdos muziejų. Šiuo metu ruošama 2-ji siunta - 200 naujų akvarelės, grafikos paveikslų, kurie, pasiekę Klaipėdos muziejų, bylos - menininko gimtinė buvo ir pasilikta Mažoji Lietuva. Meno globos komisijos darbų svarbą geriausiai įvertino žodžiai iš Lietuvos Dailės muziejaus direktoriaus Romualdo Budrio laiško: "Reiškiu pagarbą ir padėką už kilnų triūsą, perduodant P. Domšaičio kūrybos dalį kaip dovaną Lietuvai. Menininko kūryba padeda išlaikyti lietuvių Klaipėdos krašte, reprezentuoja aukštą Lietuvos meno lygį pasaulyje".

Jau baigiama išmokėti Lietuvai skirtą 1,150,212 dol. suma, kuri parėmė įvairius projektus mokslo, švietimo, kultūros srityse. Iš didžiųjų projektų paminėtina Vytauto Didžiojo Universiteto biblioteka, kuriai buvo paskirta 100 tūkstančių dolerių ir ši biblioteka pavadinta Lietuvių Fondo vardu. Kitas projektas - M. K. Čiurlionio dailės muziejaus atnaujinimas, kuriam išmokėta 25 tūkstančiai dol. iš 300 tūkst., skirtų visam projektui. LF patikėtinių tarybos pirm. dr. A. Razma savo pranešimą baigė pažadu: kai bus užbaigti visi projektai, kurie buvo paremti iš Lietuvių Fondo 1,150,212 dol., išvijos ir Lietuvos spaudoje bus

šiol darbuosis Romualdas Kronas, Dalia Puškorienė ir P. Stončius.

Suvažiavime dalyvavusi LF igaliotinė Ohio valstijoje D. Puškorienė dėkojo už LF dėmesį ir paramą - tai padeda ir lengvina darbą su jaunimu.

Audringas diskusijas sukėlė Istatų k-jos pirm. Vytenio Kirvelaičio pasiūlymas keisti įprastą direktorių rinkimo procedūrą, pereinant prie tiesioginio balsavimo. Tai suteiktų visiems LF nariams vienodą teisę sutikti (arba ne) su Nominacijos komisijos pasiūlytais kandidatais bei

korespondenciniu būdu pasiūlyti savus kandidatus.

Tokiu būdu kiekvienas LF narys ar narė turės galimybę balsuoti, nesirūpinant, ką igalioti, nes igaliojimai nebus reikalingi. Ar bereikės visuotinio narių suvažiavimo, jei korespondenciniai rinkimai bus užbaigti gerokai anksčiau prieš jam prasidedant? Nuomonę apie šią naują, požiūrį į LF balsavimo sistemą aktyviai reiškė T. Blinstrubas, A. Juodvalkis, dr. Petras Kisielius, R. Narušienė, dr. A. Razma, M. Remienė, V. Zalatosijos pasiūlytais kandidatais bei

(nukelta į 7 psl.)

DARBININKĄ laiškai pasiekia ir elektroniniu paštu (E-mail)!

Mūsų adresas: 103517.1071@compuserve.com

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 / 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIEŲTA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✕ LĖKTUVAI
✕ LAIVAI (CRUISES)
✕ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✕ AUTOBUSAI
✕ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✕ VIEŠBUČIAI
✕ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Dvasia, kurios taip reikia

Sekminės tolimuose prisiminimuose iškyla su pasipuošimu berželiais, su piemenų tradicijomis ir džiaugsmiais. Sekminės dabartinėje aplinkoje mažiau pastebimos. Mažiau nei Kalėdos, nei Velykos. Sekminės taip nustumtos į eilinių sekmadienių tarpą, kad nuslopinta ir jų tikroji prasmė. O ji tokia reikšminga ir tokia aktuali.

Evangelijų liudijimu, Išganytojas, dar būdamas žemėje regimu būdu, ne kartą priminė mokiniams atsiųsias Šventąją Dvasią, kuri padėsianti suprasti, ko Išganytojas buvo mokęs.

Pažadėtają Dvasią Išganytojas apibūdina kaip "Ramintoją", kaip "Tiesos Dvasią", kuri "ves jus į visokią tiesą" (Jn 16, 31). O Tiesos reikšmė buvo brėžte pabrėžęs: pažinsite Tiesą, ir Tiesa jus išganyt... Žmogui atpirti reikėjo "kalėdų" ir "vėlykų", t. y. Kristaus atėjimo, mirimo ir prisikėlimo. Žmogaus ir žmonijos tolimesnei istorijai reikalingos "sekminės", t. y. Tiesos Dvasia, kuri gamtines žmogaus pastangas siekti Tiesos ir ją vykdyti sustiprintų antgamtinę Dievo malonę.

Bet kas yra tiesa? Tai Piloto klausimas. Tai net ne klausimas, nes Pilotas atsakymo ir nelaukė. Tai tik pareiškimas, kad jam tiesa nėra svarbi. Pareiškimas nepatogumų vengiančio, ramybės ir dėl to koegzistencijos su piktadarių ir demagogų sukurtyta minia ieškančio.

Tai atstovas ano meto skeptikų ir gudragalviaujančių sofistų, kurių išgalėjimas buvo ženklas graikiškai-romėniškai civilizacijai priešui nuosmukį. "Aš esu Kelias, Tiesa ir Gyvenimas" (Lk 12, 10). Šių Išganytojo žodžių ano meto atstovai nenorėjo girdėti. Jiems tad Išganytojas sviedė "veidmainių" pavadinimą, nes jie moka įvertinti dangaus ir žemės išvaizdą, o neįvertina, kas yra tiesa (Lk 12, 56). Išganytojas demaskavo kodėl jie nemėgstą tiesos; esą jie "labiau mėgo tamsybę kaip šviesą, nes jų darbai buvo pikti" (Jn 3, 19-20). Ir taip pat įspėjo: "Kas piktžodžiautų Šventajai Dvasiai, tam nebus atleista" (Lk 12, 10).

Ir graikų, romėnų, žydų civilizacija buvo pasmerkta susinaikinti. Juos pakeitė atėjų barbarai. Iš barbarų išaugusios civilizacijos atstovai šiandien savaip atsako į Piloto klausimą.

"Tiesa - reliatyvus daiktas - kas šiandien tiesa, rytoj pakitusiose aplinkybėse nebebus tiesa", atsako pragmatikai. Ir jie elgiasi panašiai kaip trumparegiai, nes pro šios dienos interesą nemato, kad jų rytojas kelyje stovi jų tautos, valstybės pažeminimas ir sunaikinimas.

"Tiesa - tai, kas padeda įvykdyti partijos siekimus", atsako komunistai ir jų bendraminčiai rasistai. Jie vykdo tai, kas priešinga Tiesos dvasiai ir ką Išganytojas pavadino melu, kurio tėvas yra velnias (Jn 8, 44).

"Tiesa yra tai, ką mano protas pripažįsta ir su mano sąžine sutinka", atsako madon įėjus išdidaus angelo pasitikėjimu teologas, save, tik save laikydamas Tiesos Dvasios reiškeju.

Ar šie dabartinės civilizacijos reiškejai nekartoja ano meto civilizacijos kelio? Ar šie ženklai nėra šio amžiaus civilizacijos nuosmukio ženklai? Naujiems barbarams bus lengva šią civilizaciją pribaižti, kada ji nebus atsirėmusi į Sekminių, Tiesos Dvasią.

Atsisveikinant su Vytautu Kašuba

Rima Čerkeliūnienė

1997 m. balandžio 14 dieną, skulptorius Vytautas Kašuba, eidamas 82-uosius metus, New Yorke baigė savo gyvenimo kelionę, palikdamas Lietuvai nemirštamų kūrinių vėrinį. Nors dėl pasaulinių įvykių jam teko palikti tėvynę, jis dvasioje nuo jos niekad nenutolo.

Gimęs 1915 m. Minske, Kašuba su tėvais grįžo į Lietuvą 1918 metais. Jau nuo jaunų dienų jis lanko prie meno, daugiausia mėgo drožinėti ir lipdyti. Prieš pat Antrąjį pasaulinį karą, 1939 m. baigė Kauno meno mokyklą, kurioje vėliau dėstė skulptūrą iki pat jos uždarymo 1943 m. Per tą laiką spėjo ir pasižymėti. Paryžiaus pasaulinėje parodoje 1937 m. buvo apdovanotas vienu aukso ir dviem sidabro medaliais, o po dviejų metų, New Yorke pasaulinėje parodoje, Lietuvos paviljonui sukūrė Vytauto Didžiojo ir simbolinę "Derliaus" skulptūras.

Į Jungtines Amerikos Valstijas Kašuba atvyko 1947 m. Pradžioje duoną pelnė antikinių baldų dirbtuvėje. Ilgainiui jis tą darbą metė ir ėmė verstis privačiais užsakymais. Lietuvių bažnyčioms ir vienuolynams sukūrė religinių skulptūrų, kuriomis atkreipė ir amerikiečių dėmesį. Bendradarbiaudamas su vietiniais architektais, savo darbais papuošė nemažą amerikiečių bažnyčių. Daug skulptūrų išdrožė medyje, porą didelių darbų atliko bronzoje, kitus kalė iš akmens.

1964 m. New Yorke pasaulinėje parodoje Kašuba švine iškalė religinį tekstą Vatikano paviljonui. Po to ėmė naudoti šviną kaip skulptūrinę medžiagą. Pats skulptorius taip aiškino savo pasirinkimą: "Anksčiau, kai modeliavau reljefus, fonas buvo klasiškai plokščias. Bet švine gimusi figūra, atrodo, skverbiasi į foną... Fono plokštuma prarado sienos charakterį ir virto aktyvia ir organiška skulptūros dalimi".

Naudodamasis švino technika, Kašuba nukalė penkių Lietuvos valdovų medalių seriją. Tai dviejų pėdų skersmens karaliaus Mindaugo ir keturių didžiųjų kunigaikščių: Gedimino, Kęstučio, Algirdo ir Vytauto portretai,

Skulptorius Vytautas Kašuba

A. Kulikausko nuotr.

apjuosti raidėmis, kuriomis išrašyti jų vardai, titulai ir valdymo metai. Kašuba daugelį metų domėjosi Lietuvos senove, ypač didžiųjų kunigaikščių gyvenimu ir jų asmenybėmis. Švinas itin tiko mūsų valdovų portretams, nes šio metalo paslaptį pilkšvas žibėjimas natūraliai rišasi su šarvu blizgesiu. Šie darbai alsuoja ir jėga, išreiškiančia valdovų galią bei didingumą.

Deja, Kašubai neteko išsemti visų galimybių, slėpinių švine. To metalo nuodai skverbėsi į jo kraują, todėl reikėjo šią taip pamėgtą medžiagą mesti. Vėl grįžo prie gipso, akmens ir bronzos. Tos medžiagos kėlė naujus formos reikalavimus.

Vytautas Kašuba buvo įsitikinęs, kad per tautines formas galima pasiekti universalumą, nors kūryboje nėra taisyklių, kurios tai garantuotų. Gyvendamas New Yorke, pasaulio menų sostinėje, Kašuba turėjo progos susipažinti su tarptautinio masto meno kūriniiais ir naujaisiais meniniais pasireiškimais. Jis yra taip nusakęs savo požiūrį į modernųjį meną: "Šiandien mane domina visos meno apraiškos. Tačiau būtų sunku pasakyti, kiek mane yra paveikiosios istorinės ar moderniosios meno srovės.

Nė karto nebuvau atitolęs nuo savo pradinės temos - žmogaus. Bet ir neabejoju, kad tas mano žmogus, kaip ir pačios išraiškos formos, vystėsi ir tebesivysto drauge su laiko dvasia".

1979 m. Kašuba sukūrė bronzos medalį, skirtą Vilniaus universiteto įsteigimo 400 metų sukakčiai paminėti. Šis medalis rado atgarsio ne tik lietuvių visuomenėje, bet ir buvo išstatytas 1983 m. tarptautinėje medalių parodoje Florencijoje.

Devintojo dešimtmečio vidury skulptorius sukūrė tris monumentalias sienas, pavadintas "Būties keliai", "Svetimi krantai" ir "Diena iš dienos". Sieną susideda iš kelių reljefų, panelių, kurių kiekvienas yra savyje užbaigtas kūriny. Skulptūrinės sienos riša raktines kompozicines linijas ir tematiką. Tai daugiausia atskirų figūrų grupuotės, ar vienos figūros progresija. Figūros dažnai skeltos, kai kur be galvų, bet deformacijos tik paryškina kūrinio ritmą bei nuotaiką. Sienos išliedintos bronzoje, juodam akmeni ir gipse.

Niekad nepraradęs dvasinio ryšio su savo tėvynę, Kašuba rūpinosi, kad jo sukurti darbai atsidurtų Lietuvoje. 1989 m. didžiąją dalį savo darbų, iš viso

112 skulptūrų ir 40 piešinių, padovanojo Lietuvai. Visa tai šiuo metu, kaip nuolatinė ekspozicija, yra rodoma Vilniaus Nacionalinėje galerijoje.

Tėvynė neliko Vytautui Kašubai skolinga. 1993 m. skulptoriui buvo suteiktas Lietuvos Nacionalinės premijos laureato vardas. 1994 m. jam buvo skirtas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinas ir dar tais pačiais metais Vilniaus Dailės Akademija Vytautui Kašubai suteikė Garbės daktaro titulą.

1992 m. DLK Gedimino paminklo konkurso didžioji premija buvo paskirta skulptoriui Vytautui Kašubai ir architektui Henrikui Šilgaliui. Projektas buvo įgyvendintas 1996 m., kai minios žmonių dalyvavo Gedimino paminklo atidengimo iškilmėse Vilniaus katedros aikštėje.

Dailininkas Vytautas K. Jonynas, buvęs Vytauto Kašubos profesorius, taip tą paminklą aptarė: "Aš manau, kad to paminklo stilistiniai savumai nusišaukia į giliai praeitį: monumentalumas, paprastumas ir stilistinė jėga... Manau, kad ateityje, kai visų interesai atslūgs, kai saugaus nauja nepriklausomos Lietuvos karta, kai ji suformuos savo žodį, tada, praeidami pro šį paminklą, jie nusims kepturę. Aš prieš jį nusiėmęs dabar".

Pasirodė
"Lietuvos istorijos
įvykių
chronologija"

Pernai leidybinis susivienijimas "Varpas" išleido Aleksandro Vitkaus knygą "Lietuvos istorijos įvykių chronologija" (Kaunas, Varpas, 1996, 344 p.). Šią knygą savikaina galima įsigyti šiame susivienijime, kuris yra įsikūręs Kaune, Savanorių pr. 18 a., tel. 22 05 20.

Ši knyga - visai nauja kryptis Lietuvos istoriografijoje. Pradedant A. Alekna (1923), A. Šapoka (1936), pratesiant Z. Ivinskio (1991), A. Gumuliausko (1993), M. Kondrato (1994), Z. Kiaupos ir kt. (1996) autorių knygomis, Lietuvos istorijos knygos yra aprašomojo pobūdžio, jose ne tik pateikiami istoriniai įvykiai, bet jie ir analizuojami, o šios A. Vitkaus knygos sudaro (nukelta į 7 psl.)

MEDEKŠA

Eugenijus Urbonas

16

Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas lakstė ant žirgo, drąsindamas vyrus. Toli prieš rikiuotę kryžiuočiai tempė savo patrankas. Saulėje blizgėjo jų šarvai kaip viena geležies masė. Medekša spėjo pamatyti, kaip į dešinįjį sparną rieda karo vežimai, bet dairytis nebuvo kada. Prieš akis horizonte dundėjo stepė, girdėjosi laukinių riksmas, taršynių garsai ir kažkoks čaižus švilpesys. Sugaudė ragai, sutratėjo ir savos kariuomenės būgnai, isitempė vyrų raumenys, jaudrinti susidariusios įtampos, nerimo žirgai.

Totoriai kaip juodas debesys uždengė horizontą, klydkdami lėkė artyn, atrodė, nematyti jų nei galo, nei krašto.

Į dešinį sparną atsikrieję Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas mostelėjo nuoga kalaviją pirmyn, sugaudė daugiatūkstantinis "valio!", ir vyrai, atleidę pavadžius, spustelėjo pentiniais žirgų šonus.

Lėkdamas pro kryžiuočių patrankas, Medekša išgirdo šūvius, bet totoriai buvo jau čia pat, ir vargu ar daugiau spėjo iššauti jų patrankos - aplinkui buvo baisi maišalynė, triukšmas, klyksmas.

Žirgai stojosi piestu, vyrai, atsibėdę vienas į kitą, galynėjos ietimis, švaistėsi kalavijais.

Medekšos bėris susikibo priekinėmis kojomis su laibu totoriaus žirgu, rudabazdis raitelis suko apie galvą kardą, stengdamasis kirsti žemaičių mirtiną smūgį. Medekša, pridengęs galvą kalaviju, parodė judesį ir kairę ir staiga patraukdamas žemyn iš peties kirtu priešininkui tuo momentu, kai šis pametė pusiausvyrą. Kalavijas ismigo totoriui į kaklą, nusiviro priešininko rankos. Čia pat pajuto dunktelėjimą - iš toliau paleista ietis nuslydo šarvuotais marškiniiais. Vėl prieš jį išdygo kitas karys, ilga ietimi stengėsi išmesti Medekšą iš balno. Medekša įtempė bėrio pavadžius ir dešinę, ir žirgas tūpdamas ant užpakalinių kojų ir sukdamas priekinėmis kojomis, sulaužė ietį, netekęs pusiausvyros totorius susverdėjo, ir Medekša tiesiu smūgiu įbėdė jam į krūtinę kalaviją.

Šalia kovėsi kiti žemaičių vyrai. Narimantas, gal ieties sužeistas,

krauju pasrūvusių veidu mosavo kalaviju ir abi puses, Girnys, ietį įsmeigęs į totoriaus krūtinę, vertė jį nuo žirgo žemyn, kad kalaviju galėtų pribaižti. Visur ištisos grumtynės. Šūksmai ir ginklų dzeržgesys, žirgų žvangimas - viskas maišėsi ir krūvą. Tame samyšyje Medekša spėjo pamatyti, kad toli iš dešinio sparno atlekia daugybė totorių, kurie stengėsi apjoti Lietuvos karius iš nugaros.

Kairėje pusėje prie žemaičių inirtingai kovėsi lenkų vyrai, vadovaujami Spytkos Melštynskio, atlaikė kelis totorių antpuolius, jau netekę pusės savo vyrų. Nauja totorių raitelių lavina užgriuvo lenkus ir viduryje Vitebsko, Starodubo karius. Ant žirgo sprando sukniubo Kaributas Dimitras, susvyravo Vitebsko vėliava, krito nukautas senasis kunigaikštis Andrius Vingaudas, maišatyje jį nesimėty Spytkos Melštynskio, su keliais raiteliais pabėgo bajoras Ščiukovskis.

Nauji totorių būriai supo Lietuvos kariuomenę. Iš rezervų pritraukti Ašmenos raiteliai jau negalėjo apsupties sutrukdyti. Pirmieji iš mūšio lauko pabėgo Tochtamyšo totoriai, buvę už Vytauto, dešiniajame sparne. Išstvermingai kaporosi kryžiuočiai, bet juos kaip musės buvo aplipę totorių raiteliai, o tokį kelią temptos patrankos jau seniai tylėjo, lyg niekam nereikalingi geležies gabalai.

Matyt, Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas suprato, kad per šias akimirkas žlugo jo viltys. Gintis toliau buvo beprasmiška - išsigelbėti galima tik prasiveržus per retus apsiausties būrius. Davė ženklą trauktis. Narimantas sušuko likusiems gyviems žemaičių raiteliams:

- Vyrai! Trauksimės prie upės! Dengsim Vytautą!

Trakų vėliava dar plepėsavo, gindama kelią prie kunigaikščio, bet buvo likę gal trečdalis karių.

Narimanto vyrai dengė kunigaikščio prasiveržimą iš apsupties - praskyrė kelią per totorių vorą. Čia žuvo artimiausias Medekšos draugas girkalniškis Skirmantas, krauju paplūdo Kaltenis, bet drąsiai laikėsi ant žirgo.

Kol totoriai susigaudė, kas čia darosi, kunigaikštis Vytautas su broliu Žygimantu, Švitrigaila ir likusiais artimaisiais šuoliais lėkė prie Vorsklos.

Iš totorių vadovietės siūbtelėjo raiteliai - pats chanas Timurkutliukas ir emiras Edigejus šoko vyti Lietuvos kunigaikščio. Trakų kariai ir žemaičių raiteliai apgrėžė žirgus ant Vorsklos kranto sutikti atsivejančių. Kaip audra lėkė ant jų totoriai.

Narimantas, Girnys, kiti kariai šalia Medekšos glaudė žirgus, kad neprašoktų totoriai. Toliau - Trakų vyrai. Medekša spėjo žvilgtelti atgal. Žemai, prie upės, buvo dar viena užkarda. Vytautas su savaisiais jau plaukė per Vorsklą. Čia, ant kranto, užvėrė paskutinis žemaičių mūšis - Šalttragio Narimantas pasirinko patį chaną - šoko priekin. Gražūs, bet lengvi chano šarvai neatlaikė galingo Narimanto smūgio - kalavijas smigo į petį, bet tuo pačiu momentu juo dabarzdus totorius pervėrė Narimantui kaklą. Girnį, trise užpuolė, jau buvo nuvertę nuo žirgo ir kaporjo kardais. Medekša gynėsi nuo jų užpuolusių dviejų totorių. Šmestelėjo mintis - bėgti prie upės, ten, prie vyrų, žirgas greitas, nepavytu - bet reikia juos laikyti čia, kol kunigaikštis perplauks Vorsklą. Kirtosi su totoriais Medekša ir i kaire, ir į dešinę, sukdamas bėrį taip, kad tie neužjotų iš nugaros. Trakų ir žemaičių vyrų liko maža saujelė - naujas būrys totorių jau ritosi pakrante žemyn, prie upės. Medekšai akyse liko vaizdas - daugelyje vietų atgal per upę plaukia likę gyvi Lietuvos vyrai. "Kunigaikštis jau toli", - dingtelėjo mintis. Medekša pajuto ieties smūgį į šoną; po akimirkos pečius suveržusi kilpa bloškė jį nuo bėrio žemėn. Krisdamas dar spėjo pamatyti virš galvos pakeltą totoriaus kardą ir pykčio iškreiptą veidą. Sukosi pakrantės medžiai, mėlynas dangus, ir viskas pamažu užgeso...

Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas lengviau atsikvėpė, kai, prie Sulos palikęs užkardą, šuoliais skriejo į Kijevą. Stabtelėdavo trumpai atokvėpiui, pagirdydavo žirgus, ir vėl pirmyn ir pirmyn...

Tvirti žirgai išstvermingai nešė raitelius - suplukę, sulysę. Poilsio valandėlėmis raiteliai lipo ant kalvų, upelių pakrantėse į medžius ir dairėsi pietų pusę - ar nesiveja totorių kariai. Jei pirmąją dieną toluomoje galėjai įžiūrėti raitelių taškelius, ir sunku buvo atskirti - savi ar svetimi, tai dabar jau nieko negalėjai pastebėti. Prieš Kijevą dideliame kaime pakeitė Jono Alšėniškio paliktus žirgus, liepė savus, jau visai nuvargtus, paslėpti kūtėse, kad totorių vytių nepastebėtų - nesuprastu, kad Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto ir jo karių jėga. Kuo toliau, tuo didesnis apmaudas ėmė Didįjį Lietuvos kunigaikštį. Apmovė jį kaip mažą vaiką totorių chanas: delsė laiką derybomis, laukė pastiprinimo, Edigejaus būrių. Kas liko iš jo didelės kariuomenės - su juo tik būrys artimųjų, brolis Žygimantas, Švitrigaila, Ašmenos vietininkas Milgaila, Kauno pilies vadas Sungaila. Vyrai, atmušę totorių puolimą į jo vadavię, ir (nukelta į 4 psl.)

■ Jungtinių Tautų Maisto agentūra praneša, kad maisto stygius Šiaurės Korėjoje gali tapti pačia didžiausia šių laikų humanitarine katastrofa, nes valstybėje jau pradėtas skaičiuoti iki bado pradžios likęs laikas. Balandžio mėnesį JT Maisto agentūra ėmėsi iniciatyvos ir paskelbė 95 mln. dolerių kampaniją, siekiant nupirkti ir nugabenti į Šiaurės Korėją 200,000 tonų maisto. Iki šiol paaugta tik trečdalis numatytų lėšų.

■ Jungtinės Valstijos ir jų sąjungininkai Europoje ketina išvesti savo pajėgas iš Bosnijos ir Hercegovinos kitų metų liepos mėnesį. Buvęs Švedijos ministras pirmininkas C. Bildt tokius planus vadina "naiviais".

■ Italijos UR ministras Lamberto Dini straipsnyje, paskelbtame laikraštyje "Corriere della Sera", perspėjo, kad Italija nepritars paskubomis vykdomai ES struktūros reformai, paremtai, anot jo, "minimalistiniais sprendimais". Jei nepavyks susitarti dėl tikrų reformų, tai bus sustabdyta pati ES plėtimosi raida, teigia Dini, pabrėždamas, kad esama tikslų, kurių negalima atsisakyti.

■ Prieš prasidedant naujam derybų su NATO ratui, Maskva sustiprino kritiką, nukreiptą prieš NATO plėtimą. Maskva laikosi taktikos - prieš derybas akcentuoti savo griežtą nuostatą, tikėdamasi jų metu laimėti kuo daugiau nuolatų. Vakarų diplomatų nuomone, pažanga derybose yra gyvybiškai svarbi, norint, kad NATO ir Rusijos susitarimas būtų pasirašytas iki Madrido susitikimo.

■ Tarptautinis atstovas Carl Bildt, kuris tvarko Bosnijos taikos procesą, pasiūlė, kad Jungtinės Valstijos perkeltų dalį Vokietijoje tarnaujančių amerikiečių kareivių į Balkanus, kur jie sudarytų ilgalaikės taikos palaikymo pajėgas. Carl Bildt nuomone, tai turėtų būti atlikta neatidėliojant.

Pareiškimas dėl Lietuvos miškų naikinimo

Pareiškiame, kad mes kategoriškai nepritariame dabartinio Seimo ketinimams pratęsti LDDP pradėtą Lietuvos miškų dalybas, kurias įteisina rengiamo "Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių išlikusių nekilnojamojo turto atkūrimo" įstatymo projekto nuostatos leidžiančios gauti kompensaciją miškų už savininkų turėtą kaimo ir miesto žemę bei kitokią turtą. Mes manome, kad miškas gali būti gražinamas tik teisėtiems savininkams, o kompensacija suteikiama miškų tik už mišką.

Tvirtiname, kad valstybė neturi lėšų, tad geriausia duoti pasiskirstyti miško, yra ne teisingumo atstatymas, o sovietinio lietuvių tautos genocido taša. Tik visiškai atsakomybės jausmą praradę Lietuvos piliečiai gali nepastebėti, kaip beatodairiškai kertami jau privatizuoti Lietuvos miškai bei pusvelčiui parduodami ir užsienį. Miškų "prichvatizacija" vyksta "tradiciškai" greitai, chaotiškai, neturint jokios informacijos apie esamą situaciją ir galimas tokios reformos pasekmes.

Tolimesnį valstybinių miškų dalijimą kompensaciją ar kitokią pavidalą, vertiname kaip sąmoningą Lietuvos valstybės ekologinių, ekonominių ir dvasinių pagrindų naikinimą bei daugumos piliečių apgaudinėjimą. Mes vadovaujamės mūsų protėvių išmintimi, kuri teigia, kad Lie-

Lietuvos miškų gelbėjimo sąjūdžio protesto akcija prie LR Seimo balandžio 24 dieną.

V. Kapočiaus nuotr.

cijos apie esamą situaciją ir galimas tokios reformos pasekmes.

Reikalaujame, kad LR Seimas panaikintų minėto įstatymo projekto nuostatas, leidžiančias gauti kompensaciją miškų už bet kokią turtą, išskyrus miškų už mišką.

Lietuvos miškų gelbėjimo sąjūdis

Protesto akcijoje dėl Lietuvos miškų naikinimo dalyvavo daug jaunimo.

V. Kapočiaus nuotr.

Rumunijoje masiškai tiriamos korupcijos bylos

Rumunijos teisėsaugininkai svarsto, ar apkaltinti klastojimu, sukčiavimu ir apgavyste buvusį finansų ministrą George Danielescu, balandžio pabaigoje pranešė nacionalinė televizija.

Rumunijos reformatoriškos valdžios inspiruotame tyrime dėl įtarimų korupcija ir kita neteisėta veikla taip pat minimi buvę gynybos bei pramonės minist-

rai, Bukarešto meras ir garsūs valstybės bankininkai.

Praėjusį lapkritį rinkimus laimėjęs premjeras Victorio Ciorbea bei prezidento Emilio Constantinescu vidurio dešinioji vyriausybė pažadėjo, kad pažabos korupciją aukščiausiose valdžios sferose.

G. Danielescu finansų ministerio pareigas ėjo 1992 metais.

Jis taip pat yra įtariamas neteisėta veikla "SAFI" investiciniame fonde, kuriam vadovavo 1994-1996 metais.

Daugiau kaip tūkstantis iš 220,000 "SAFI" investuotojų pasiskundė generalinei prokuratūrai patyrę didelių nuostolių.

Pernai "SAFI" fondui ėmė vadovauti Nacionalinių garantijų komisija. Ji išaldė mokesčius po to, kai indėlininkai, fondo vertė nukritus 45%, apguldė fondo biurus, reikalaujanti grąžinti pinigų.

Turino drobulė išgelbėta

Tūkstančiai Turino arkivyskupijos tikinčiųjų balandžio 13 d. dalyvavo kardinolo Saldarini aukojamose padėkos pamaldose už Turino drobulės išgelbėjimą iš gaisro, įvykusio balandžio 11 d. vakarą Turino katedroje, Guarini koplyčioje ir Turino karališkuose rūmuose. Gaisre praktiškai neatstatomai sudegė Guarini koplyčia, italų baroko šedevras, kur daugelį šimtmečių buvo saugoma žymioji Turino drobulė, laikoma bene bangiausia Kristaus relikvija, į kurią pagal krikščionišką tradiciją buvo įvyniotas nuo kryžiaus nuimtas Jėzaus kūnas. Balandžio 14 d. rytą Turino arkivyskupijos rūmuose kardinolas Giovanni Saldarini surengė pirmą po gaisro Turino drobulės apžiūrą. Grupė drobulės ekspertų dalyvaujant kardinolui Saldarini, išvyniojo daugiau kaip 4 metrų ilgio ir pusantro metro pločio lino drobę ir kruopščiai ją patikrinę nustatė, kad audinys ir jame esantis atvaizdas nuo gaisro nenukentėjo. Turinų kurijos paskelbtoje ekspertų komisijos įvykdytos apžiūros ataskaitoje sakoma, kad drobulės išvaizda yra visai normali ir kad jos būklė nei kiek

nepakitusi nuo ankstesnių drobulės apžiūrų ir išstatymų, įvykdytų po 1978 metų. Komisija kategoriškai paneigė gandus apie ugnies ir vandens padarytus nuostolius drobulei. Jau anksčiau buvo paskelbta, kad tikrai įvyks Turino drobulės viešas išstatymas, numatytas 1998 metais ryšium su pasirengimu didžiajam Krikščionybės jubiliejui. Kaip jau minėta, balandžio 11 d. kilusiam gaisre smarkiai, beveik neatstatomai nukentėjo prie Turino katedros esanti ir į jos kompleksą įjungta prie gretimais esančių karališkųjų rūmų pastatyta koplyčia, vadinama ją suprojektavusio architekto Guarini vardu. Ši koplyčia ir buvo pastatyta būtent Turino drobulei saugoti. Gaisro sunaikintai koplyčiai išsaugoti ir restauruoti Italijos vyriausybė jau paskyrė finansines paramos už 7 milijonus dolerių. Pasak vyriausybės pareigūnų, koplyčiai atstatyti yra numatoma skirti nemažiau kaip 60 milijonų dolerių. Taip pat Turino spauda paskelbė skaitytojų aukų vaujų Guarini koplyčiai atstatyti. Nepaėjęs nė 3 dienoms nuo gaisro, jau buvo surinkta beveik milijono dolerių suma. **VRTP**

Po Lietuva glūdi didžiuliai naftos telkiniai

Vidurio Lietuvos žemės gelmėse slypi didžiuliai organinių medžiagų klotai, kuriuose gali būti apie 4.5 mlrd. tonų naftos. Naujausiu tyrimu duomenimis, Raseinių, Ariogalos, Kudirkos Naumiesčio ruože jau galima išgauti apie 35 mln. tonų šių iškasenų. Tai gerokai daugiau nei Lietuvos vakarų pakrantėje. Prieš 400 mln. metų dabartinė Lietuvos teritorija buvo užlieta šilto vandenyno, kurio priekrantėse

klestėjo koralų kolonijos, įvairi gyvūnija. Iš organinių medžiagų sankauptų ir susidaro nafta. Geologų surastos koralinių rifų juostos Kybartų, Kudirkos Naumiesčio bei Ariogalos, Raseinių, Kuršėnų ruožuose panašios kaip Australijos pakrantėse. Tačiau lietuviški koralai yra 700-1000 m po žeme. Pirmieji gręžiniai patvirtino geologų hipotezę - jau surasti keli naftos telkiniai. **LR**

Garantijų komisija pranešė, jog G. Danielescu pereinavo lėšas. Policija įtaria, kad G. Danielescu neteisėtai įformino pasikolų ir kreditų, už 20,7 mln. JAV dolerių.

G. Danielescu yra jau antrasis iš žinomų Nacionalinės liberalų partijos, įeinančios į dabartinę valdančiąją koaliciją, narių, kurio veiklą tiria policija. Pirmuoju tapo Bukarešto buvęs meras Crin Halaicu, kuris įtariamas klastojimu ir sukčiavimu.

Policija pradėjo tirti ir buvusio didžiausio Rumunijos banko "Bancorex" prezidento Dano Pascariu veiklą. Panašu, kad jis paskolino 1,8 mln. JAV dolerių privačiai firmai, nustatydamas per mažas palūkanas.

Kovo viduryje policija dėl panašių įtarimų pradėjo domėtis ankstesniu "Bankorex" prezidentu Razvanu Temesanu. Abu bankininkai yra laisvėje, tačiau uždrausta jiems išvykti iš Rumunijos. **BNS**

MEDEKŠA

(atkelta iš 3 psl.)

dabar kartu traukiasi, pasiryžę žūti už jį, jei pavytų totoriai...

Žuvo artimieji, ištikimieji Jomantas, Jonas Alšėniškis, karaliaus Jogailos broliai Andrius Vingaudas ir Vyresnysis Dimitras - krito visi ten, kovos lauke. Ir dar daug daug, kurių jis nežino. Narimantas su žemaičių vyrais, pasiaukoję mirti, sustabdė besiveržiančius totorius prie Vorsklos - tą Didysis kunigaikštis spėjo pamatyti, leidamasis krantu žemyn ir plaukdamas per Vorskla. Žuvo žemaičių vyrai, mažai liko gimtinių - Trakų raitelių. Kunigaikštis pastebėjo, kaip spaudžiamas totorių su būriu tvirčiausių vyrų traukėsi jo talkininkas Markvardas fon Zalbachas. Kažkur dingio jį prieš karalių Jogailą užtares ir parėmęs Spytką Melštynskis... Kur jie dabar?..

Vidinė tuštuma ir širdgėla neapleido kunigaikščio. Viskas prarasta - pražudę tiek vyrų, netekta žirgų ir ginklų... O Tochtamyšas, dėl kurio žygiavo jis, Vytautas, ir Lietuvos vyrai, pirmas pabėgo iš mūšio vietos, atidengęs sparną, leides patekti į apsuptį... Viešpatie, kokia netektis!.. Gal reikėjo pirmiems pulkti totorius - puolantis turi privalumų... Gal iš anksto reikėjo išskleisti karo vežimus, išstatyti patrankas... Viskas buvo nuostasi rytojui, o totoriai puolė tą pačią dieną... Gal atsirado išdavikų tarp jo vadų?.. Daug abejonių, svarstymų kankino Didžiojo kunigaikščio širdį. Atrodė, žemė linguoja po suoliuojančio žirgo kojomis. Bet argi viskas prarasta?

Ne tokių beviltiškų akimirkų buvo jo gyvenime, kai pats vienas beldėsi į kryžiuočių Ordino magistro duris - pažemintas, iš Lietuvos išvarytas... O dabar jo žinioje dalis žemaičių, Lietuvos, Lucko, Kijevo, Vitebsko, Smolensko žemės... Kad tik išsilaikytų miestai, kai totorių ordos po mūšio žygiuos gilyn į kraštą - neturi jis karių apginti. O paskui matysim - užaugs vyrų, pirkšim ginklų... Kad tik nereiktų beprasmiškai žūti nuo besiveržiančių totorių!..

Kai kunigaikštis pamatė iš tolo spindinčius ant Dniepro kranto Kijevo cerkvių paauskuotus bokštus, žegnojosi ir prisiekė Dievui, jei liks gyvas, pastatytis savo Lietuvoje, Ašmenoje ir Kaune, Viešpaties garbei bažnyčias.

Keisti garsai skambėjo toli. Švelnūs pirštai pakuteno kaklą. Medekša suvokė - atgauna sąmonę. Sunkiai pramerkę akis. Ant jo krūtinės

tupėjo juodvarnis ir nustebe žiūrėjo į Medekšą. Dar triskart šaižiai sukrankė. Medekša konvulsyškai krūptelėjo, ir paukštis, sparnais palietęs veidą, pakilo. Įtempęs visas jėgas, Medekša persivertė ant pilvo, pajutęs režiantį skausmą šone, ir įsikniaubė veidu į žemę, kad paukščiai neišlėstų akių. Toli už Vorsklos kilo geltona saulė. Rytmetis - suvokė žemaičių raitelis, ir vėl viskas kažkur nuplaukė...

Kepino saulė, kai Medekša vėl suvokė save. Galva kaip akmeninė - negalėjo pakelti. Pasigirdo lyg vežimo tarškėjimas, arklų kanopų bildesys, nesuprantamos kalbos žodžiai. Pramerkęs akis, netoliese pamatė vyrų batus ir kardo galą. Totorius paspyrė toliau gulintį žemaičių vyrą, nusegė kalavijai makštis. Medekša užsimerkė, laukdamas pabaigos! Silpnas ir bejėgis, niekam nereikalingas tįsojo jis čia, ant Vorsklos kranto. Šmestelėjo mintyse Luotė... Ką su juo darys - nuveš, imetę į ratus, ar pribaisgs vietoje? Totoriai jau buvo prie jo. Nesuprantama gomurinė kalba, lyg varnų kranksėjimas, spiegiantis juokas. Girti - pagalvojo Medekša ir, pajutęs baus skausmą, spėjo suvokti - ištraukė ietį. Kažką šūkaudami pakėlė rankas ir ėmė traukti nuo jo žiedinius šarvus...

...Kai vėl Medekšai grįžo sąmonė, buvo naktis. Lūpos sukepusios, kad vos liežuvis įstengė jas suvilgyti. Pirmą mintis - gerti. Troškino neapsakomai. Vandens - šnabždėjo, o pats suvokė, nėra čia aplink gyvų, niekas vandens neatneš. Ši kartą protas buvo šviesesnis - Medekša pradėjo mąstyti, kokia jo beviltiška padėtis. Dieną surinko ginklus, šarvus, rytą gal vėl atvažiuos rinkti užmuštų. Jei žvėrys per naktį nesudraskys, gal suvers kur į duobę. Čia pat iškasta. Nežiūrės - visus į vieną, ir gyvus, ir leiggyvus. O gal pribaisgs, pamatė, kad jis dar gyvas. Kas čia terliosis - pilni laukai užmuštų. Dingtelėjo mintis - taip netikėtai baigėsi visos svajonės apie turtus ir garbę... O kur dabar kunigaikštis? Ar spėjo pabėgti, ar nepavijo totorių raiteliai kur nors prie Sulos ar Kijevo?

Medekša atsiminė savo vyrus - Skirmantas guli toliau, prie mūšio vietos, Narimantas turėtų būti čia netoli, ir Girnys, kardais sukopotas... Kaltenis - jį Medekša matė sužeistą prasiverždamas iš apsupties, o čia jo gal nebuvo... Visi draugai ir jis pats sukopoti, sutripti, toli nuo savo žemės, nuo savo žmonių. Kur dabar jo žirgas? Jei liko sveikas, sugavo totoriai, nusivedė. O gal per Vorskla paskui Lietuvos vyrus nuplaukė... Medekša pajudino sąnarius - jaučia ir kojas, ir rankas, tik galva sunki kaip akmuo, neįyla nuo žemės.

Kažkur visai netoli svirpė. Žiogai - pamanė Medekša, bet toks

ryškus, skambus garsas. Įkyriai ir be perstojo. Reiktų bandyti šliaužti krantu žemyn prie upės - pamanė Medekša, bet upė tolokai, ar pajėgs... Pajudino kojas, pasispyrė per pėdą tolyn ir vėl pasidarė silpnas, silpnas...

... Prie veido Medekša pajuto šiltą kvapą, vėsis švarpiančias šnerves. Pramerkęs akis, pamatė žirgo kojas. Susivokė - jo bėris. Iš kur jis čia?

- Koš, koš, koš... - silpnu balsu pašnekino žirgą ir, šiaip taip pasukęs galvą, pažiūrėjo aukštyn. Bėris nutrauktu pavadžiu, pabalnotas, apkrautas ryšuliais stovėjo prie jo ir nuleidęs galvą, rodos, šnekino savo raitelį. Iš džiaugsmo Medekšai atsirado daugiau jėgų, pakėlęs ranką suėmė už kamanų ir, tempdamas jas žemyn, šnekino žirgą, kad gultų šalia. Žirgas suprato raitelį - atsigulė prie Medekšos, ir tas vos ne vos užsluogė ant balno, galvą ir kojas nuleidęs abipus žirgo šonų. Bėris pamažu atsislojo ir su Medekša atsargiai leidosi žemyn prie upės. Kai žirgas įbrido iki pusiau šonų į vandenį, Medekša pasijuto geriau, kojas ir galvą gavino vėsus vanduo. Šiaip taip vandenį surado balno kilpa. Paskui paragino žirgą plaukti ir iš visų jėgų laikėsi balno gugas, ranką užnėręs ant senelio Derbuto nuvytų Veliuonoje pirktiems šarvams maišelio virvių. Atsiremdamas koja į balno kilpą ir ranka gerai jausdamas prie balno pririštus maišelio pasaitus, Medekša laikėsi pilvą užgules balną ir atvira burna gaudė orą, kai pavykdavo galvą peikti iš vandens. Pagaliau žirgas kojomis pasiekė dugną, ir Medekša suvokė - išsigelbėjimas. Ir vėl viskas nuplaukė tolyn...

... Begalybė tęsėsi kelionė šitaip persisvėrus per balną. Medekša atsisubdavo ir vėl pasinerdavo pilkšvame rūke Bebirvos pakrantėse... Rodos, jį šnekino tėvas Kengis, švelniai glostė Luotė... Alsųs apkabinęs stipriai spaudė ranką, joiant ant bėrio, perplaukus Nevėžį... Krūmuose prie Nemuno garsiai žvengė Sakalas...

Medekša atsitokėjo prie šaltinio Sulos pakrantėje, kai kažkas jam stengėsi atirti nuo suveržtų pasaitų užtirusią ranką. Meilus mergaitės balsas švelniai kartojo jo vardą - Medekša... Medekša... Pirmoji mintis - Luotė... Medekša praverė akis ir pamatė lvetos veidą visai arti. Atpalaidavusi jo ranka, mergaitė riešukučiomis sėmė iš šaltinio vandenį ir šlakstė jo veidą, kaklą, sukepusias lūpas. Atgavęs sąmonę, Medekša aplaižė sudrėkintas lūpas, - jį kankino bausis troškulys. **(Bus daugiau)**

Lietuvių kalba

Rašo **Edmundas Čapas**

Be abejonės, kalba yra kultūros šerdis. Dėl daugelio priežasčių imi galvoti, kad kuo senesnė kalba, tuo gilesnė ir brandesnė yra pati kultūra. Lietuvių kalba yra seniausia gyva kalba Europoje. Nepaisant visų okupacijų lietuvių kalba ne tik išliko, bet ir vystėsi. Taip galėjo atsitikti tik dėl to, kad buvo išsaugota ir toliau brandinta lietuvių kalba.

"Kalba turi dvi svarbias funkcijas: mąstymą ir buvimą ryšio ir bendravimo priemonę. Kalbos jėga (kuri priklauso nuo to, koks yra kalbos mokėjimo lygis ir kiek svetimų kalbų mokama) suteikia greitį, efektyvumą ir galią kontroliuoti mąstymą ir ryšius. Gerai moku anglų kalbą, lietuvių kalbą moku pakankamai. Dirbdamas ryšių karininku Lietuvoje, galėjau su lietuvių kariuomenės vadais dirbti daug greičiau ir veiksmingiau negu beveik visi mano kolegos amerikiečiai, kalbėję tik angliškai, nes aš mokėjau dvi kalbas. Po kurio laiko man susidarė toks įspūdis, kad kai kurie mano vadovai pavydėjo, galbūt net būgštavo, kad galiausiai kontroliuoti kasdieninį darbą su lietuviomis. Šiandien, kai dirbaujau su vadovais lietuviškai, kartais darosi įdomu, ar jie irgi yra labai atsargūs leisdami atstovauti jų interesams su angliškai kalbančiais užsieniečiais.

Nemoku lietuviškai taip gerai, kad galėčiau karštai diskutuoti, bet, laimei, kalbu dar ir "lietuviškai", t. y. nesvyrdomas randu naujus, man reikalingus reikšmės žodžius, sukurtus logiškai ir pagal darybos taisykles. Mano kalbai būdingas galūnių ir giminių nederinimas, mano terminai dažnai paties sukurti, tačiau prasmė yra suprantama! (Žinoma, kartais mano pašnekojai sunkiai susilaiko nesijuokiant!) Kaip amerikietis ieškau būdų, kaip tą patį dalyką pasakyti kuo trumpiau. Kai nežinojau, kaip pasakyti "ištekėjusi moteris", pradėjau sakyti "lietuvienė" (jeigu neištekėjusi moteris yra "lietuvaitė", kodėl ištekėjusios nepavadinti "lietuvienė"?). Yra ir kitų pavyzdžių: "dviračiuoti" (važiuoti dviračiu), "šepetuti" (valyti dantis šepetėliu), "turgininkas" (žmogus, kuris prekiauja turguje), "karininkauti" (tarnauti karininku, turėti karininko laipsnį), "bulvuoti" (sodinti, ravėti ir kasti bulves), "muzikantas" (grojantis muziką), "štabininkas" (štabe dirbantis žmogus).

Lietuviškai moteris gali būti vadinama ir senmerge. Anglų kalboje nėra tokio atitikmens, nebent, kai norima pasakyti apie netekėjusią, vyresnę moterį, kuri nebėgi turėti vaikų (old maid). Atrodo, kad lietuviai šį žodį dažnai vartoja su neigiamu atspalviu. Kas tuo pasakoma apie lietuvių visuomenės požiūrį į netekėjusias moteris, - ar net kultūrą? Netekėjusi trisdešimtmetė ar keturiasdešimtmetė amerikietė, palyginti su lietuvaitėmis, geriau mano apie save, ypač kaip apie būsimą žmoną ir mamą.

Jeigu lietuviškai norima pasakyti, kad žmogus "numetė svorį", vartojamas žodis "sublogti". Šiame žodyje girdžiu būdvardį "blogas". Ar taip yra sąmoningai? Ar yra visada tik blogai, jei sumažėja svoris? Ar keičiantis amžiui stambesni ir storesni lietuviai buvo laikomi geresniais? Lietuviai nuolat atkakliai svečiuose man siūlo maisto du ar tris kartus daugiau, negu galėčiau įveikti. Taip man susidarė įspūdis, kad šiandien dauguma lietuvių tiki, kad, jei stambesnis ir storesnis, tai ir geresnis! Jei žodis "sublogti" yra kilęs iš nuostatos, kad prarasti svorį yra negerai (man jis skamba su atspalviu, kad "einama blogyn"), tai kodėl

nebūtų galima pasidžiaugti "priaugusiais" kilogramais ir apie tai pasakyti veiksmažodžiu "sugerti"?

Iš lietuvių dažnai girdžiu, kad rusų kalba turi daugybę "spalvingų" keiksmažodžių. Aš primenu jiems, kad anglų kalboje tokių žodžių irgi yra nemažai. Lietuvių kalbai nepaprastai trūksta "smogiančių" keiksmažodžių. (Aš nesu isitikinė, ar nuo to lietuvių kalba yra geresnė ar blogesnė negu rusų ar anglų.) Man keistai atrodo, kai per Lietuvos televiziją rodomi amerikiečių filmų vertėjai dažnai nesirytą vartoti angliško keiksmažodžio stipresnio ir daug tikslesnio lietuviško atitikmens. Pavyzdžiui "shit" yra dažnai verčiamas - "rupūžė" arba "niekas", o ne "šūdas" arba "mėšlas".

Lietuviški įvardžiai "tu" ir "jūs" turi skirtingus atspalvius kreipiniuose. "Jūs" yra oficialus, pareiziantis atstumą tarp dviejų kalbančiųjų (pvz., socialinės ar tarnybinės padėties amžiaus skirtumo ir t. t.). "Tu" rodo kalbančiųjų draugiškumą ir šilumą. Atrodo, kad dauguma lietuvių labai rimtai žiūri į šių įvardžių vartojimą ir labai išsiseidžia, jei imi "tųjinti". Žinau atvejų, kai lietuvis, kuriam pasakoma: "Tu esi svolochius", labiau išsiseidžia dėl pirmojo žodelio "tu". Daug lietuvių, su kuriais susipažinau paskutiniaisiais metais, nuostingai prašo pereiti prie "tu" kuo greičiau. (Gal taip yra su manimi, amerikiečiu, nes jie puikiai supranta, kad anglų kalboje yra tiksliai įvardis "tu" - "you".)

"Aš nieko neturiu", "Aš niekada ten nebuvau" ir "Aš niekur neinu" - šie trys sakiniai yra dvigubo neigimo pavyzdžiai. Šios trys frazės turi prasmę tik su vienu neigimu: "Aš nieko turiu". "Aš niekada tenai buvau", "Aš niekur einu". Lietuviškai dvigubas neigimas, skirtingai negu anglų kalboje, vis dėlto turi neigimo reikšmę. Kodėl lietuviai vartoja dvigubą neigimą taip keistai ir nelogiškai? Iš kur tai kilo? Jei norėtum angliškai pasakyti tuos sakinius, užtektų vieno neiginio: "I have nothing", "I was never there", "I go nowhere".

Pastebėjau, kad paprastai, kai lietuvių paklausi: "Ar patiko filmas?", jis atsako: "Nieko". Jei paklausi: "Kaip jam sekasi?", - jis dažniausiai atsako: "Normaliai". Nė vienas iš šių atsakymų nesuteikia jokios informacijos. Man šie žodžiai atrodo paprasti, man-

Elektrėnų ledo rūmai. Čia treniruojasi Lietuvos ledo ritulio rinktinė.

V. Kapočiaus nuotr.

dagūs atsakymai į klausimus, kuriuos lietuviai nenori atsakyti. Aš norėčiau į tokius klausimus atsakyti žodžiais "Viskas" arba tikrai "Nenormaliai". Žinoma, toks atsakymas irgi neduotų jokios informacijos.

Galima sakyti, kad lietuvių kalba yra seniausia gyva Europos kalba Amerikoje! Kuo ilgiau esu Lietuvoje, tuo daugiau pradedu sužinoti, kaip lietuviškai kalbama ir čia, ir JAV. Amerikos lietuviai dažnai skundžiasi, kad jų tėvynėje vartojama per daug rusų kalbos žodžių. Aš paklausčiau, ar teisingas šis nepasitenkinimas, kai jau nuo pat vaikystės girdėdavau juos pačius vartojant tokius žodžius kaip: "sklepas", "čėmodanas", "divonas", "ružavas", "paduška", "daleiskim" ir panašius rusiškus žodžius. Amerikos lietuviams primenu, kad jie vartoja daug ir angliškų žodžių kalbėdami lietuviškai, pvz.: "parkinti" (pastatyti automobilį), "šopinti" (eiti apsipirkti), "trokas" (sunkvežimis), "respektuoti" (gerbti). Čia, Lietuvoje, girdžiu, kad kalbėdami žmonės vartoja daug angliškų žodžių, pvz.: "procedūra", "metodas", "normaliai", "ofisas", "faktas", "planas", "biznis" ir t. t. Paprastai lietuviai tokią gausybę šių žodžių bando paaiškinti, sakdami, kad tai - tarptautiniai žodžiai, tačiau iš kur tiek daug "tarptautinių" žodžių ateina? Žinoma, iš JAV ir kitų angliškai kalbančių šalių. Šie ginčai tarp Amerikos ir Lietuvos lietuvių dėl lietuvių kalbos grynumo ir taisyklingumo yra nereikalingi. Svarbiausia yra tai, kad lietuvių kalba yra gyvas organizmas, kuris negali ignoruoti įtakų, ateinančių iš kitų kalbų. Tai pastebima ypač dabar, kai nepriklausoma Lietuva įsiliejo į tarptautinę erdvę.

Antras Juozo Erlicko šuolis stacia galva

"Lietuvos ryto" šeštadienio priede "TV antena" rašoma, kad Juozas Erlickas šiemet ryžosi dar beprotiškesniam šuoliui nei pernai. Tuomet jis stacia galva šoko į vandenį nuo 10 m aukščio bokšto ir liko gyvas. Šį kartą Juozas Erlickas stacia galva nėrė į muziką. Įrašų studija "Tembras", kuriai vadovauja maestro Donatas Katkus, išleido Juozo Erlicko

kasetę "Juodas vienas". Rėmėjas - "Lietuvos rytas". Pasak Valdo Vasiliausko, labai juokingas jau vien faktas, kad į studiją klasikas atsinešė ne tik žodžius, bet ir melodijas, kurias, anot paties Juozo, jam pašvilpavęs vėjas. Visa kita padarė virtuozas Petras Vyšniauskas. Bet juokingiausia, kad savo dainas Juozas Erlickas pats ir atlieka. LR

Arnoldui Schwarzeneggeriui atlikta nedidelė širdies operacija

Populiariajam kino aktoriumi Arnoldui Schwarzeneggeriui balandžio 16 atlikta nedidelė širdies operacija, per kurią pakoreguota igimta širdies vožtuvo padėtis.

Jo atstovas pranešė, kad 49-erių metų austrų kilmės aktorius netrukus turėtų visiškai atsigauti po operacijos. Kur ji atlikta, neskelbiama.

Pasak pranešimo, A. Schwarzeneggeris pasirinko aortos vožtuvo operaciją, nors "ši igimtoji yda problemų nekelė".

Prieš tapdamas aktoriumi, A. Schwarzeneggeris laimėjo dau-

giau nei dešimt kultūrizmo čempionatų, o pastaruoju metu dalyvauja JAV vyriausybės programose, skatinančiose sveiką gyvenimo būdą.

Pasak jo atstovo, aktorius išsėsis iki gegužės pabaigos, o tuomet dalyvaus reklaminiuose paskutinio savo filmo "Batman and Robin" kampanijoje.

Reuter-BNS

TIK DARBININKE
Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

Pirmosios rytų Lietuvos lietuviškų mokyklų stalo teniso žaidynės

Ivyko pirmosios rytų Lietuvos lietuviškų mokyklų stalo teniso žaidynės. Žaidynių tikslas - ugdyti rytų Lietuvos sportą, atkreipti dėmesį į mokyklų valstybinę kalbą, paminėti Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo dieną - kovo 11-ąją. Rungtyniauta Vilniaus rajono Marijampolio vidurinėje mokykloje.

Pasveikinti jos mokinių koncerto, pradėjo rungtis geriausi Bezdonių, Eišiškių, Maišiagalos, Marijampolio, Paberžės, Pešos mokyklų žaidėjai. Vaikų grupėje pirmąją vietą laimėjo Bezdonių pagrindinės mokyklos aštuntokas Andrius Basijakas, šiomis svarbiomis varžyboms rengsis beveik metus. Antrąją ir trečiąją vietas po pratęsimo pasidalijo Maišiagalos LDK Algirdo vidurinės mokyklos mokiniai Petras Zamaravičius ir Evaldas Petrovskis. Geriausio Marijampolio

mokyklos žaidėjo vardą pelnė Valdemaras Blaževičius (gražiai dainavęs ir mokyklos ansamblyje), geriausias užribio lietuvių etninių žemių tenisininkas buvo Pešos pagrindinės mokyklos mokinys Žygimantas Dobrodziejus.

Mergaičių grupėje pirmąją vietą užėmė Eišiškių S. Rapolionio vidurinės mokyklos dvyliklė Ernesta Leveckytė, antrąją ir trečiąją - Paberžės II vidurinės mokyklos mokinės Marijana Pruskaite ir Miglė Mažeikaite.

Stalo teniso šventė - varžybas finansiškai parėmė Philadelphia Lietuvos Liet. Gintarinių šaknų klubas.

Be premijų, laimėtojų varžybų dalyviams buvo apmokėtos kelionės ir jie taip pat buvo vaišinami be mokesčio Marijampolyje šios šventės metu.

Kazimieras Garva

Naujasis Lietuvos krepšinio rinktinės treneris Jonas Kazlauskas (pirmas iš kairės) su rinktinės žaidėjais A. Brazila, R. Kurtinaičiu ir K. Šeštoku.

V. Kapočiaus nuotr.

Šarūnas Marčiulionis baigė karjerą NBA

Po aštuonių sezonų 32 metų Šarūnas Marčiulionis atsisveikino su NBA lyga. Ta proga "Denver Nuggets" klubo gynėjas komandos draugai palydėjo pergale. Po dešimties iš eilės pralaimėtų varžybų "Nuggets" krepšininkai 100:95 nugalėjo "Dallas Mavericks". Pats Šarūnas šiose varžybose nežaidė. Dėl kojos traumos Šarūnas nežaidžia jau nuo praėjusių metų gruodžio pradžios. Neseniai Amerikoje leidžiamas dienraštis "The Denver Post" rašė, jog ateityje Šarūnas Marčiulionis ketina apsigyventi San Diego. Ten Marčiulionis ketina studijuoti tarptautinį verslą. Pats Šarūnas Marčiulionis pirmąsias ketina pailsėti, nes, kaip jis sako, "pirmą kartą po tiek metų jis priklauso tik sau".

Šarūnas Marčiulionis 1989 metais vienas pirmųjų europiečių pradėjo žaisti profesionalų lygoje. Pirmajame klube - "Golden State Warriors" - Šarūnas žaidė 5 sezonus. Čia jis tapo vienu geriausių "šeštųjų" žaidėjų, tačiau traumas neleido jam atskleisti visų galimybių. Po to jis perėjo į Seattle "SuperSonics" klubą. Tačiau treneris neleido jam pakankamai žaisti. Po to metus krepšininkas žaidė Sacramento "Kings". Šiam klubui Marčiulionis padėjo prasimušti tarp 16 geriausiųjų. 1996-1997 metų sezoną Šarūnas Marčiulionis atstovavo Denverio "Nuggets". Per 8 metus Šarūnas Marčiulionis žaidė 380 rungtynėse ir įmetė 4864 taškus.

R

IŠ VISUR

- **Dr. Gediminas K. Balukas**, visuomenininkas, ypač besireiškiantis Lietuvių Gydytojų Sąjungos, Lietuvių Fondo ir Lietuvių Bendruomenės veikloje, birželio 25 d. Chicagoje švęs amžiaus 75 metų sukaktį.

- **Kun. Pranciškus Giedgaudas, OFM**, daugelį metų vadovavęs lietuvių pranciškonų spaustuvei Brooklyn, NY, o taip pat "Darbininko" administratorius ir vienuolyno viršininkas, birželio 24 d. Chicagoje švęs amžiaus 75 metų jubiliejų.

- **Dr. Anzelmas Gailius**, gimęs 1917 m. balandžio 5 d. Rusijoje, Lietuvoje, gydytojo darbą pradėjęs lietuvių pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, į Kanadą imigravo 1948 m. Savo kabineta buvo atidaręs Vankuveryje, vėliau Toronte ir paskiausiai Hamiltone. Ten ir mirė 1997 m. vasario 23 d.

- **Chicago ateitininkų šeimoms šventė** įvyks birželio 1 d. Šventė prasidės mišiomis Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL. Ten vyks ir akademinė dalis. Vėliau visi persikels į Ateitininkų namus gegužinėi.

- **Kun. Juozas Petrauskas**, dirbęs įvairiose australų katalikų parapijose Melbourne arkivyskupijoje ir keletą metų vadovavęs Melbourne lietuvių parapijai, kovo 18 d. šventė 75 metų amžiaus sukaktį.

- **Bronys Raila**, žurnalistas ir rašytojas, balandžio 13 d. mirė Los Angeles, CA. Velionis buvo gimęs 1909 m. kovo 10 d. Plaučiškių kaime, Panevėžio apskrityje.

- **Pasaulio Lietuvių Bendruomenės IX-asis** seimas įvyks liepos 1-7 dienomis Vilniuje. Iš JAV Lietuvių Bendruomenės į šį seimą išrinkti 48 atstovai.

- **"Tėviškes žiburių"** 47-asis metinis spaudos vakaras įvyko balandžio 5 d. Anapilio salėje, Mississauga, Ont. (netoli Toronto). Meninę programą atliko muz. Aleksandro Stankevičiaus vadovaujami vyrų oktetas ir moterų dainos grupė "Aušra" iš Montrealio.

- **Ateitininkų Federacijos** nepaprastoji konferencija įvyks liepos 11-13 dienomis Palangoje.

- **Europos lietuvių** 44-oji studijų savaitė įvyks liepos mėnesio paskutinę savaitę Vasario 16-osios gimnazijos patalpose, Vokietijoje.

- **Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija**, Chicago, IL, suorganizuota 1941 metais, rūpinasi dienraščio "Draugas" leidimu. Direktorių tarybos nepaprastame posėdyje balandžio 8 d. naujų direktorių tarybos pirmininku išrinktas dr. Petras Kisieličius, tarybos išdinininku - kun. V. Rimšelis, MIC, tarybos sekretoriumi - Pijus Stončius. Valdymo pirmininke išrinkta Marija Remienė.

- **Pasaulio Lietuvių Centras**, Lemont, IL, naujasis administratorius Ignas Budrys pareigas perėmė balandžio 7 d. Ankščiau ilgamečiu šios įstaigos administratoriumi buvo Romas Kronas.

- **Inž. Stepas Smalinskis**, sulaukęs 79 metų amžiaus, balandžio 10 d. mirė Livonija, MI.

Lietuvių pėdsakai svetur ir namie

Kun. Kazimieras Ambrasas

Gan retai kuriam kunigui lemta švęsti savo kunigystės tokį gražų jubiliejų. O čia - šešiasdešimt Dievo garbei ir žmonių labui atiduota veiklos kupinų, įvykiais turtingų, o labiausiai - kantrios, ištikimos pareigos ir uolios kasdienos pareigų metų. Gali šnypščių kaimas, Švėkšnos valsčius ir visa Tauragės apskritys didžiuliais, kad prie daugelio garsių ir didžiųjų šio krašto žmonių - Švėkšnos parapijoje gimė prel. K. Saulys, dr. K. Oželis, inž. J. Stanišauskas, inž. J. Rugis, pedagogė A. Rūgytė, prof. J. Ruktytis, muzikas J. Žukas, P. Sūdžius, dr. K. Alminauskas, J. Rupšys, J. Bartkus, dr. A. Platebris, J. Račkauskas ir kt. - darnion visų šių godotinių žmonių gretose pradėjo rikiuotis nuo 1908 m. gruodžio 23 d. ir Kučinskų pirkioje atsiradęs Joniukas. Per tuometinio kaimo žmonių pirkias iš lūpų nuskriejo linksma žinia: "Kučinskams gimė sūnus!" Kas galėjo žinoti, kad čia ne šiaip sau koks eilinis žemės raikytojas ar karišką mundurą nešiojantis kareivis, bet ateityje garbingas prelatas, anot tų laikų ipročio - pralotas gimė...

Švėkšna. Kadaise čia stovėjo dvaro rūmai, bibliotekos, parkai ošė, elektrinė dūzgė. Spaudos draudimo metais knygnešiai per šį miestelį gabeno draudžiamą spausdintą lietuvišką žodį. Lietuviška katalikiška parapija čia įkurta 1509 m. Stovėjo čionai fabrikas, per metus pagamindavęs 750,000 puikaus su vandens ženklais popieriaus lakštų, parako ir stiklo dirbtuvės. Nors tos pramonės jau seniai neliko, bet tų metų žymės ir nūnai

Prelatas Jonas Kučingis

V. Baldwin nuotr.

neišnyko. Švėkšna artimai susijusi su garsiuju Platerių šeima, su Vilniaus vaivados Mykolo Oginskio vardu, su prelatu Julium Maciejausku, kuris susitkęs su anuomet buvusiu jaunuoliu Jonu Kučinsku paliko jam savo plačiais mostais ir drąsiais veiklos užmojais neišdildomą įspūdį. Čia iki 1937 m. klebonavęs kun. Julius Maciejuskas ne tik bičiuliausi su caro laikų Kauno gubernatorium, kuris mėgo po gurias pamedžioti. Jis 1900-1906 m. šiame bažnytkaimyje įsteigė lietuvišką pradžios mokyklą, vėliau ją pavertęs dviklase, 1919 m. progimnazija ir galiausiai pavertęs "Saulės" gimnazija. Jis įkūrė bendrabutį, seneliams prieglaudą, ligoninę, įsteigė kooperatyvą ir pieninę. Tačiau svarbiausia - pastatė didingą mūrinę

bažnyčią, apie kurią ir miesteli jau beveik devyniasdešimties metų sulaukęs prel. Jonas Kučingis (Amerikoje pasikėlęs iš Kučinsko pavardės) viename pokalbyje su laikraščio korespondentu rašo: "Švėkšna - puikus Žemaitijos miestelis, išaugęs į trijų tūkstančių bažnytkaimį, kurio viduryje stovi viena iš gražiausių Lietuvos bažnyčių. Du aukšti, po 15 metrų į viršų besistiebia bokštai šauja kaip strėlė į viršų. Debesuota diena, kai pakeli galvą aukštyn, regis, tie bokštai pradeda plaukti, judėti kartu su dangių keliauninkais debesimis. Tie bokštai švėkšniškiams ir visai Lietuvai teprimena, kad žmogus turi kilti tik aukštyn. Juk ten, aukštai, yra mūsų visų amžinoji Tėvynė..." Taip tegali kalbėti ir rašyti realus, idealus savo

gimtojo krašto ir gilaus tikėjimo žmogus. O toks kaip tik ir yra kun. prel. Jonas Kučingis...

Savo parašytoje autobiografinėje knygoje "Mano gyvenimo takais" (Los Angeles, 1996, p. 21) autorius Jonas A. Kučinskas-Kučingis rašo: "1937 m. birželio 6 dieną Telšių Katedroje vysk. Justino Staugaičio buvau ordinuotas kunigu. Po šventimų nuvykome pas vyskupą padėkoti ir po to gavome paskyrimus. Man paskyrimas taip skambėjo: "Skiriamas besikuriančios Šilalės gimnazijos kapelionu ir parapijos vikaru"... atsisveikinęs su draugais, išvykau į savo gimtąją parapiją Švėkšną, kur birželio 20 dieną įvyko mano primicija".

Kokia šventė laukia Švėkšnos! Dangiškojo parapijos Globėjo dieną aukos šv. Mišias tasai Kučinskų giminės jaunas Joniukas, kuris čionai taip jaudindamas, išsraudęs, vos ašara nebraukia nuo skruosto prieš 60 metų pirmąkart stovėjo priešais gimtosios parapijos bažnyčios altorių. Altorius! Kiek syk jaunas klierikas, o paskui ir kunigas kartojo tuos įsimintinus žodžius: "Prisiartinis prie Dievo altoriaus, prie Dievo, kuris linksmina mano jaunystę". Taip! Iš tikrųjų - kiekvieno tikro kunigo jaunystė. Šių metų liepos 27 dieną ne tik Žemaitijai, bet ir visai Lietuvai brangi diena, nes tą dieną ketina iš Amerikos, tolimosios Kalifornijos, sugrįžęs, kur gegužės 18 dieną rengiasi paminėti su vietos lietuviais savo kunigiškosios veiklos pradžią, sielovado darbą iškilmingai šv. Mišių auka. Anuomet kuklus jaunas neopresbiteris, šiandien garbingas prelatas, ligi šios dienos uoliai tarnavęs Dievui ir Tėvynei, rengiasi pradžiuginti du žemynus - Amerikos ir Europos, kuriam jo asmenyje nūnai atstovauja jo gimtoji žemė - brangioji Žemaitija. Gimtoji žemė jam nėra vien popieriuje, vien pase ar kituose dokumentuose įrašyta pilietybė. Jo pilietybė, tikroji, šventa pilietybė įrašyta kur kas giliau - širdyje...

...Gyvenimo kelias - netrumpas. 1945 m. vėlyvą rudenį su kitais pabėgėliais jaunas kunigas Jonas atsiklūva Vokietijon, kur Rottenburgo vyskupijoje laikinai tapo Nasgenstadto vokiškos parapijos klebonu ir tremtinių kapelionu. Tik prel. J. Maciejuskas, sužinojęs, kad jaunas jo vikaras gyvas, išsikvietė į pagalbą organizuoti naują lietuvišką parapiją - būti jos vikaru ir netrukus, kai kun. Julius Maciejuskas susirgo, nuo 1947 m. gegužės 11 virto jos klebonu. Naujos parapijos kūrėjo laukė dideli darbai: rasti parapijos centrui gerą vietą, pastatyti bažnyčią, parapijos salę, kleboniją, mokyklą, se-

liu namus ir daug kitų reikalų. Kun. J. Kučingis, kuris daugiau nei 300 emigrantų lietuvių ap rūpino darbu ir butais, energingai ėmėsi šių visų darbų. Jis ne tik aprūpino parapiją reikalin-

gais pastatais, bet ir plėtė sielovados barus, kultūrinę veiklą, visą lietuviškąjį judėjimą. Parapijos klebonas rengė plataus masto įvairius renginius, koncertus, (nukelta į 7 psl.)

1997 SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

iki gegužės 31	birž. 1 - rugsejo 30
Iš N.Y. (JFK) \$631.	\$750.
Iš Detroito \$663.	\$778.
Iš Chicagos \$663.	\$778.
Iš L.A. ir San Francisco \$813.	\$916.
Iš Tampa, Orlando \$740.	\$800.*
*\$800. birž. 10 - 23; \$860. birž. 24 - rugp. 31.	

Plius mokesčiai. Papiginti skrydžiai iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas.

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ♦ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

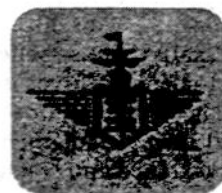
MAY 1997
SCHEDULE

MAY 15 THUR	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MAY 15 THUR	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
MAY 22 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 PM
MAY 23 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 PM
MAY 24 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
MAY 27 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
MAY 27 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
MAY 27 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
MAY 29 THUR	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MAY 29 THUR	PATERSON, NJ	1 - 2 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$690 r.t.

One way to Vilnius \$465

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami į Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

GEGUŽĖS MĖNESI siuntinius paimsime šiose vietovėse:

BINGHAMPTON, NY	MAY 16	12:00 - 2:00 PM
SCRANTON, PA	MAY 16	3:00 - 4:00 PM
FRACKVILLE, PA	MAY 16	6:00 - 7:00 PM
PHILADELPHIA, PA	MAY 17	9:00 - 10:00 AM
BROOKLYN, NY	MAY 17	12:00 - 4:00 PM
BRIDGEPORT, CT	MAY 17	8:00 - 9:00 AM
NORWOOD, MA	MAY 20	6:00 - 7:00 PM
PROVIDENCE, RI	MAY 21	4:00 - 6:00 PM
BUTNAM, CT	MAY 21	1:00 - 2:30 PM
LAWRENCE, MA	MAY 23	2:00 - 3:00 PM
LOWELL, MA	MAY 23	12:00 - 1:00 PM
NASHUA, NH	MAY 23	4:00 - 5:00 PM

** Pinigų persiuntimas į Lietuvą
** Pigus telefono susisiekimą su Lietuva
** Pigūs bilietai iš Lietuvos į Ameriką

** Mašinos nuomavimas Lietuvoje
** Bed and Breakfast Lietuvoje
** Informacija apie Lietuvą

Kreipkitės į VILTIES įstaigą telefonu (617) 269-4455

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Lietuviais esame visi, Lietuvių Fonde, ar esi?

(atkelta iš 2 psl.)

rius. Nutarimas šiuo klausimu nebuvo padarytas, palikta galio- ti senoji rinkiminė tvarka.

Skiriant stipendijas studentams iš Lietuvos, buvo pasiūlyta pirmenybę teikti partizanų šeimų jaunimui. Bronius Nainys, R. Narušienė, Milda Lenkauskienė, Birutė Vindašienė pasisa- kė už aktyvesnį LF lėšų skyrimą išeivijos švietimui, kultūrai, lie- tavybės išlaikymui ir puo- selėjimui. Diskutuota apie pa- ramą Lietuvai, kalbėta apie pa- galbą ypač sunkiomis sąlygomis Vilnijos-Salčininkų ir už Lietu- vos ribų dirbantiems mokyto- jams.

Suvažiavimo eigoje tylos mi- nute buvo pagerbti 95 1996 m. Amžinybėn iškėliavusieji Lietu- vių Fondo nariai. Jų atminimui buvo uždegta žvakė, sugiedota "Marija, Marija".

Nors sveikinimai ir linkėjimai būna visų suvažiavimų pradžioje, šiuo atveju pagal svarbą ir pras- mingumą jie labai tiko ne tik suvažiavimo užbaigai, bet ir nei- kainojamai svarbaus Lietuvių Fondo darbo įvertinimui.

Lietuvos ambasadorius JAV A. Eidintas: "Jūs įrodėte, kaip svar- bu turėti idėją. Gerą idėją žmo- nės visuomet parems. Ačiū už paramą Lietuvos kultūrinei veik- lai, už pagalbą 400 jaunuolių, šiuo metu studijuojantiems

Amerikoje. Jie - Lietuvos viltis ir ateitis. Sėkmės, vykdamas dešim- ties milijonų sukaupimo planą!"

Pasaulio Lietuvių Bendruo- menės pirm. B. Nainys: "Sveikin- damas LF dėkoju už kiekvienais metais gaunamą paramą. Pra- šome vis daugiau gerai supras- dami - norint, kad duotu, LF pirmiausia turi gauti. Tad linkiu gauti, nesustojant ties dešimties milijonų riba. Sėkmės visuose darbuose ir gerų nutarimų!"

JAV LB Krašto v-bos pirm. R. Narušienė: "Tariu nuoširdų ačiū LF nariams, Valdybos, Tarybos ir visų Komisijų žmonėms už pasiaukojimą visų mūsų naudai. Tikiu, kad laikui bėgant pasiek- site ir 25 milijonų kapitalą!"

Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. J. Račkauskas: "Sveikinu visų Lietuvių Fonde dabinčius ir ji remiančius už naudingą ir reikalingą darbą "vardan tos Lie- tuvos!"

Draugo fondo ir "Draugo" var- du sveikins B. Juodelis linkėjo nenutrūkstamos draugystės dar ilgiems metams ir dėkojo "di- džiam broliui už paramą".

Lietuvos garbės konsulas Vac- lovas Kleiza: "Tik istorija pajėgs tinkamai įvertinti Lietuvių Fon- do reikšmę ir svarbą išeivijai ir Lietuvos valstybei".

Suvažiavimas buvo užbaigtas Tautos himnu ir vaišėmis.

Pasirodė "Lietuvos istorijos įvykių chronologija"

(atkelta iš 3 psl.)

tik Lietuvos istorijos įvykiai, siejami su konkrečiomis dato- mis. O kad šios datos nebūtų "pakabintos ore", jos siejamos su konkrečiu autorium, konkrečia knyga, kuri oficialiai išleista ir išlaikiusi visuomenės patikri- nimą. Tai yra Lietuvos istorijos įvykių enciklopedija. Prie čia iš- vardintų istorijos knygų, va- dovėlių, pridėję šią A. Vitkaus knygą, gauname labai gražų dua- tą: viena knyga papildytų kita. To ir buvo siekiama. Ateityje is- torikai turės vieną ar kitą datą taistyti, tačiau šios knygos pa- grindas tikrai išliks ir bus šuolis dar į tikslesnę Lietuvos istorijos įvykių chronologiją.

O kokios šios knygos ištakos, kas jos autorius.

Lietuva, nors būdama labai turtinga istorinių įvykių, iki šiol neturėjo Lietuvos istorijos įvykių išdėstymo (chronologijos). Tie- sa, beveik kiekviename Lietuvos istorijos vadovėlyje yra chrono- loginės lentelės, tačiau ten vi- suomet būna tik pačios svarbi- ausios datos, o daugeliui isto- rikų, mokytojų bei besidominti- ūs istorija norėtųsi tų datų kuo daugiau. Be to, rašant Lie- tuvos istorijos vadovėlius, straip- snius, apybraižas, tenka remtis istorinėmis datomis, tuomet iš- kyla problema, kuri data teisin- ga, nes įvairių autorių parašy- tuose istorijos vadovėliuose, kny- gose dažnai nurodomos skirting- gos datos. Tada ir pasirodė 1993

metais rugsėjo mėn. laikraštyje "Voru" (Nr. 36) rubrika "Lietu- vos istorijos įvykių chronologi- ja". Ši chronologija buvo spaus- dinama kas savaitę ir tęsėsi net visus trejus metus. Ir visą šį dar- bą apvainikavo pasirodžiusi kny- ga.

Jos autorius Aleksandras Vit- kus gimė 1946 m. Kauno inteli- gentų šeimoje. 1970 m. baigė Kauno medicinos institutą (da- bar akademiją) ir šiuo metu čia dirba docentu. Susidomėjęmą Lietuvos istorija paveldėjo iš tėvo Edvardo Vitkaus, kuris yra išlei- dęs kelias grožines knygas isto- rine tematika: "Pergalė be mūšio" (1990), "Kunigaikščio sūnus" (I d. 1991 ir II dalis - 1994). A. Vitkus įvairiuose leidiniuose da- bar yra paskelbęs daugiau kaip 20 istorinės tematikos straipsnių. Iš svarbesniųjų paminėtini 1991 m. žurnale "Mokslas ir gyveni- mas" publikuotas straipsnis "Kaip Jogailaičiai įsirašė į Vengrijos karūną"; 1994 m. - "Žalgirio mūšio panorama"; 1995 m. "Vo- rutoje" - "Istorinė tiesa apie Lie- tuvos didįjį kunigaikštį Vaišvil- ką" ir kt. Taip pat neseniai pasirodė jo atskira nedidelė is- torinė apybraiža apie Lietuvos didįjį kunigaikštį "Vaišvilka".

Dabar skaitytojams belieka laukti pasirodant "Lietuvos isto- rijos įvykių chronologijos" II dalies, kuri aprėps laikotarpį nuo 1795 metų iki šių dienų. Tai taip pat ne vienerių metų darbas.

"Vorutos" inf.

Lietuvių pėdsakai svetur ir namie

(atkelta iš 6 psl.)

gis savo pamokslė išdėstė sa- votišką tautiškąjį dekalogą: Aš esu Lietuva, tavo Tėvynė, nešanti sunkią vergiją, ir man reikalinga tavo pagalba: 1) Neturėk kitos tėvynės kaip mane vieną ir ne- mylėk kitos labiau už mane; 2) Neminėk mano vardo be pagar- bos, bet stenkis visur jį kelti, gerbti ir ginti; 3) Prisimink mano tautines ir religines šventes, turėk dosnią ranką ir karštą širdį man nelaimėje padėti; 4) Gerbk tuos, kurie mano vardą iškėlė ir kelia, nors tie mano didieji sūnūs ir skirtųsi savo pažiūromis; 5) Ne- užmušk savyje ir kituose lietu- viškumo, nesišalink tautinio ir religinio darbo, nekraipyk savo

Sėkminga klebono Jono Kučin- gio veikla buvo įvertinta šv. Tė- vo, kuris 1965 m. vasario 11 d. jam suteikė Popiežiaus rūmų pre- lato vardą. Į pensiją prelatas išė- jo 1984 m. birželio 15 d.

Kadaise, prieš keliolika metų - 1985 m. rugsėjo 8 d. šv. Kazi- miero bažnyčioje kun. J. Kučin-

gavo žingsnį dengė Dievo vardas, - Buvo platūs vieškeliai, ar tik siauri takai, - Tu buvai tik parvus inter parvos Kasdienybėje ir šventėse, ir toks likai.

JAV LB Vyriausiosios Rinkimų Komisijos pranešimas

"JAV LB Vyriausioji Rinkimų Komisija praneša, kad JAV LB XV-tos Tarybos rinkimai įvyks gegužės mėnesį, per du savaitga- lius: 17, 18, 24 ir 25 dienomis. Yra svarbu, kad kuo daugiau as- menų balsuotų, nes nuo bendro apygardos balsuotojų skaičiaus priklausys, kiek kiekviena apyg- arda išrinkt savo atstovų į JAV LB XV-tą Tarybą. Žemiau prista- tome kiekvienos apygardos kan- didatus į XV-tą Tarybą.

Bostono apygarda:

Glodas Dainius;
Mickūnas Česlovas;
Navickienė Daiva;
Veitienė Irena;
Žiaugrienė Liūda.

Connecticut apygarda:

Balsys Linas;
Karosas Jonas;
Karosienė Laima;
Nasvytis Jaunutis;
Trečiokas Vytautas;
Vebraitė-Gust Vaiva;
Zdanys Jonas.

Floridos apygarda:

Augūnas Algis;
Augūnienė Dalia;
Garsys Algimantas;
Gaškienė Aldona;
Gaška Remigijus;
Kožičienė Birutė;
Petkus Zenonas;
Preikšienė Birutė;
Savaitienė Laima;
Zundė Pranas.

Michigano apygarda:

Kamantas Vytautas;
Kamantienė Gražina;
Petrulis Vyta;
Rugienius Algis;
Udrienė Janina;
Urbonas Jonas.

New Yorko apygarda:

Bilėnas Jonas;
Bileris Kęstutis;
Česnavičienė Ramutė;
Šileikytė-Hood Laima;
Miklas Kęstutis;
Šližys Raimondas.

Ohio apygarda:

Ardys Juozas;
Bieliaskas Vytautas;

Brockton, MA

LB Brocktono apylinkės valdy- ba kviečia visus Brocktono ir apylinkių lietuvius į metinį su- sirinkimą išrinkti naują valdybą ir aptarti ateities planus. Susi- rinkimas vyks 1997 m. gegužės 25 d. 11 val. ryto šv. Kazimiero parapijos salėje, kampas Sawtell Ave. ir Ames St.

Šiemet vyksta JAV LB Tarybos rinkimai. Rinkimai Brocktone bus pravedami šia tvarka. Asme- nims, kurių adresus turime, infor- macija ir balsavimo lapeliai bus

pavardės ir nedarkyk mano kal- bos; 6) Netepk nepadorių elge- siu ir darbais savęs ir mano gero vardo; 7) Nevok iš manęs mano vaikų. Kalbėk su jais namuose lietuviškai, išmokyk lietuviškai skaityti ir rašyti; 8) Nemeluok, kad esi kitoks, neišsižadėk savęs. 9) Nesisavink netinkamų svei- tinių papročių ir nesakyk, kad jie tau labiau dera negu manieji; 10) Negeisk kitos tautybės žmo- nos ar vyro, pasirink iš mano

Čepulis Algimantas;
Gedrienė Irena;
Puškorienė Dalia;
Šilkaitienė Rasa.

Pietryčių apygarda:

Pirmas rajonas (Pietryčių):
Dantienė Julija;
Draugelis Gailius;
Dundzila Antanas;
Gečienė Teresė;
Kondratas Ramūnas;
Maciūnas Vyta;
Pakštienė Audronė;
Skučas Donatas;
Stirbys Rimantas A.;
Volertienė Kristina R.;
Zerr Aušra M.

Antras rajonas (New Jersey):

Audėnas Vladas;
Bitėnas Rimantas;
Juškievė Rasa;
Veblaitis Julius.

Vakarų apygarda:

Bertulytė-Bray Ina;
Brinkis Zigmas;
Gedgaudienė Violeta;
Nelsienė Angelė K.;
Polikaitis Antanas;
Pupius Juozas;
Vidugiris Vytautas.

Vidurio Vakarų apygarda:

Pirmas rajonas:
Budrienė Jūratė;
Daulienė Salomėja;
Jasaitienė Birutė;
Laukaitis Kazimieras;
Polikaitis Juozas;
Ragas Leonidas;
Šlenys Liudas;
Vindašienė Birutė.

Antras rajonas:

Vilutienė Birutė;
Šimkus Vytautas.

Trečias rajonas:

Binder-Kašubaitė Rima;
Malakauskienė Vilija;
Narušienė Regina;
Pliūrienė-Ardytė Rėda;
Sužiedėlis Rimas.

Ketvirtas rajonas:

Sakalaitė Aušrelė T.;
Antanėlis Algimantas;
Christopherson Danguolė N.

išsiuntinėti paštu. Balsavimo la- pelius galima gražinti paštu arba asmeniškai atnešti į balsavimo būstą šv. Kazimiero parapijos sa- lėje gegužės 25 d. nuo 9:30 ryto iki 12:30 po pietų. Jei balsavimo lapelio negavote paštu, tai galite gauti balsavimo dieną balsavi- mo būste. Jei norite daugiau in- formacijos, skambinkite valdy- bos pirmininkui, tel. (508) 583-6492.

Visus kviečiame dalyvauti JAV LB Tarybos rinkimuose.

LB Brocktono apyl. vald.
pirmininkas Stasys Eiva

dukų ar sūnų ir būkite abu iš- tikimi man, nors svetur tektų ir akis užmerkti.

Šis savotiškas 10 tautiškų įsa- kymų, taip pat išspausdintas ir jo autobiografinėje knygoje "Ma- no gyvenimo takais" (p. 181) yra nepraradęs savo reikšmės ir ne- praras, kolei užsienyje gyvens bent vienas lietuvis, nes Lietu- vai buvo, yra ir bus brangus kiekvienas jos vaikas.

Tavo žingsnį dengė Dievo vardas, - Buvo platūs vieškeliai, ar tik siauri takai, - Tu buvai tik parvus inter parvos Kasdienybėje ir šventėse, ir toks likai.

Tu nešei į šaltą širdį šiltą žodį Evangelijos šventos, atverdama akis, Kad ir kūdikis nekaltas jį pamiltų, Ir tikis į Jėzų Kristų, mūsų Išganytoją, ir netikis.

Bernardas Brazdžionis

Prel. Jonui Kučingui, žengiančiam per 80 metų amžiaus slenkstį.

Literatūros ir premijų popietė K. Židiny

Paulius Jurkus

Lietuvių Rašytojų Draugija kas- met skiria premiją už geriausią metų grožinės literatūros knygą. Premija - 2000 dol. Jos mēcena- tas - Lietuvių Fondas. Tai yra didelė parama lietuvių literatū- ras pasaulis.

tas pasaulis".

Laureatas Julius Keleras gyve- na New Yorke, yra "Darbininko" redaktorius. Jo knyga išleido Lie- tuvos Rašytojų Sąjungos leidyk- la Vilniuje. Laureatas Iščokas Meras gyvena Izraelyje. Jo knyga

S. Narkeliūnaitės nuotr.

Julius Keleras skaito savo eilėraščius.

rai, palaiko literatūrinę kūrybą išeivijoje.

Mecenatas pageidauja, kad pre- mija būtų skiriama metų gale. Dabar reikėjo premiją paskirti už 1995 metus, tais metais iš- leista geriausia veikalą. Vertini- mo komisiją sudarė: Leonardas Andriekus - pirmininkas, Pau-

išleido A. Mackaus fondas Chi- cagoje.

Premijos turėjo būti įteiktos 1996 m., bet dėl įvairių prie- žasčių viskas nusidėslė. Dabar toji premijų šventė - literatūrinė popietė buvo surengta balandžio 20, sekmadienį, 3 v. popiet, Kul- tūros Židinio mažojoje salėje.

Publika tą vakarą buvo tikrai dėmesinga.

S. Narkeliūnaitės nuotr.

lius Jurkus - sekretorius, Algirdas Landsbergis - narys. Susipažinę su tų metų veikalais, jie 2000 dol. premiją padalijo pusiau, po 1000 dol. premijas paskyrė: Ju- liui Kelerui už jo poezijos knygą "Sauja medaus" ir Iščokui Me- rui už apsakymų knygą "Avers-

Lietuvių Fondo administracija premijos laureatams skirtus če- kius atsiuntė senokai. Liet. Rašy- tojų Draugijos valdyba čekius tuoj įteikė laureatams, kad juos banke realizuotų. Beliko tik patį faktą pristatyti visuomenei, (nukelta į 8 psl.)

A.† A.

Dr. STASIUI SKRIPKUI

mirus, reiškiamė gilią užuojautą dukrai Dr. Aldonai, sūnui inž. Romui su šeima, visiems artimiesiems ir kartu liūdime.

Dana ir Jonas Bilėnai

A.† A.

Dr. STASIUI SKRIPKUI

mirus, dukterį Dr. Aldoną, sūnų inž. Romą su šeima ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Leonilė ir Juozas
Kristina ir Rimas Giedraičiai

MIRTIES PRANEŠIMAS

A.† A.

Dr. STASYS SKRIPKUS

mirė š. m. gegužės 6 d., sulaukęs beveik 89-rių metų amžiaus. Gyveno Kearny, NJ. Veterinarijos mokslus bai- gė Šveicarijoje. Amerikoje išgyveno 49-rius metus.

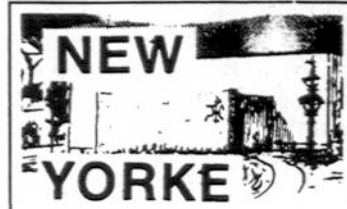
Vellionis buvo aktyvus Lietuvių Bendruomenėje, lietu- vių ir amerikiečių veterinarijos gydytojų sąjungose, BAL- Fo organizacijoje, priklausė Kearny lietuvių klubo valdy- boms.

Laidotuvis įvyko gegužės 9 d., penktadienį. Iš lai- dotuvių namų 10 val. ryto vellionis buvo atlydėtas į Our Lady of Sorrows bažnyčią, kur buvo aukotos gedulingos mišios už jo sielą. Po Mišių palaidotas Holy Cross ka- pinėse North Arlington, NJ, šalia savo žmonos dr. Julijos.

Nulliūdime liko duklė dr. Aldona ir sūnus Romas su šeimomis, sesuo Ona ir kiti giminės Lietuvoje, Lenkijo- je ir Amerikoje.

Nuliūdusi šeima

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas įvyks š. m. gegužės 17, šeštadienį, New Yorko Kultūros Židinio patalpose, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Pradžią 9 val. - mišios Tėvų Pranciškonų koplyčioje; 9:30 - 10 val. - pusryčiai ir registracija; 10 val. suvažiavimas pradės savo posėdžius. Visos narės, o ypač Federacijos Klubų pirmininkės ir valdybų narės kviečiamos kuo daugiau dalyvauti. Bus svarstoma tolimesnė veikla; vyks rinkimai sekančiam trejų metų kadencijai. Dėl daugiau informacijos kreiptis į dabartinę LMKF pirmininkę Aldoną Noakaitę-Pintsch, tel. (201) 838-9150 arba rašyti: 139 High Crest Dr., West Milford, NJ 07480.

Jonas Skladaitis, North Wales, PA, mirė balandžio 10 d. sulaukęs 85-rių metų amžiaus. Paliko žmoną Elena ir sūnų Edwardą. Jo atminimui per laidotuves buvo surinkta 500 dol. **Kretingos labdaros valgyklai**, kuriai aukojo: Eduardas Skladaitis, Sniega Jurskis, Danutė Surdenas, Vytautas Sušinskas, Julia Danta ir Putinas V. Masalaitis.

Religinio konkurso komisija šiais metais sudaro: kun. R. Krasauskas, Dr. Milga Giniūvenė, Sesuo O. Mikailaitė, Eligijus Sužiedėlis ir Sesuo M. Bernadeta Matukaitė.

Konkurso medžiagą siūsti iki 1997 m. rugsėjo 1 d.: Religinė Komisija, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

Vilniaus radijas praneša, kad nuo gegužės 5 d. jų programos lietuvių ir anglų kalbomis bus girdimos 9875 kilohercų dažniu.

"Sauga medaus", 1996 metais Lietuvių Rašytojų Draugijos premijuota knyga, kurios autorius Julius Keleras, gaunama "Darbininko" administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY, tel. 718 - 827-1351. Kaina - 12 dol. su persiuntimu.

"Darbininko" straipsnio konkurso išsiuntimo data pratęsima iki gegužės 31 d.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, šį savaitgalį skrenda į Los Angeles, CA, ir dalyvaus prel. J. Kučingio 60-ties metų kunigystės jubiliejuje. Sveikiname gerb. prelata, dosnų "Darbininko" rėmėją ir palaikytoją.

JAV Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos skelbia kandidatus į XV-tąją Tarybą:

Dr. Jonas Bilėnas, Kęstutis Bileris, Ramutė Česnavičienė, Laima Šileikytė-Hood, Kęstutis Miklas, Romualdas Šližys. Balsuojame už 5 asmenis. Manhattan ir Great Neck apylinkės praveda balsavimą paštu. Dėl informacijos kreiptis: Manhattan - Dalia Bulgarytė, tel. (212) 228-1359; Great Neck - Rasa Miklienė, tel. (516) 482-0196; Queens - Jadviga Vytuvienė, tel. (718) 846-2980.

Queens apylinkėje balsavimas vyks: gegužės 17 d. - Kultūros Židinyje, nuo 11 val. r. iki 3 val. popiet; gegužės 18 d. ir gegužės 25 d. - Apreiškimo parapijos salėje nuo 12:15 val. iki 1:15 val. popiet.

Prašome balsavime kuo daugiau dalyvauti.

New Yorko Apygardos Rinkimų Komisija

Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba pereinamais metais buvo paskelbusi spaudos vąją. Tai buvo naujienoms skaitytams vienartinis metinis prenumerato papiginimas. "Darbininkas" susilaukė nemažai naujų skaitytojų, kurie pirmiems metais galėjo užsisakyti laikraštį už 20 dol. Dabar LB Kultūros Taryba atsiųs už prenumeratų skirtumą ir dar pridėjo papildomos paramos. "Darbininko" administracija nuoširdžiai dėkoja LB Kultūros Tarybai už palengvinimą surasti naujų skaitytojų. Tikimės, kad ir šiais metais spaudos vąjus vėl bus vykdomas.

Vincas Paulauskas, gyv. 20 S. J. Kellner Blvd, Beverly Hills, FL, mirė savo namuose vasario 26 d., sulaukęs 85 metų amžiaus. Po atsisveikinimo kovo 1 d. Fero laidojimo įstaigoje ir gedulingų pamaldų Our Lady of Grace bažnyčioje Beverly Hills, FL, palaikai buvo sudeginti. Pelenai bus palaidoti St. John's kapinėse New York, Section 14, Range A, Plot 76. Nuliūdime liko žmona Elena, duktė Elenytė ir vyras Richard Poelker, Lakewood, CO; sūnus William ir žmona Barbara Paulauskas, Woodhaven, NY, ir kiti giminės.

"Darbininko" administracija nuoširdžiai prašo visų skaitytojų laiku pratęsti prenumeratą ir sumokėti atsilikusių mokesčių.

Skelbiamas "Darbininko" konkursas

"Darbininko" laikraštis skelbia atvirą, ugdantį krikščioniškus idealus konkursą "Ko tikiuosi iš Lietuvos Bažnyčios ir ką aš galiu duoti jai?"

Straipsnio ilgis nuo dvilikos iki penkiolikos dviguba interlinija mašinėle rašytų puslapių.

Konkurso laureatams skiriamos šios premijos:

- I premija - 300 dol.,
- II premija - 200 dol.,
- III premija - 100 dol.

Straipsniai turi būti gauti iki **gegužės 31 d.** (pagal pašto antspaudą datą ant voko).

Kūriniai siunčiami konkursui įprasta tvarka, pasirašomi slaptyvardžiu. Pridedamas uždaras vokas, pasirašytas slaptyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė, vardas, adresas, telefonas ir autoriaus pastaba: "Leidžiu savo kūrinį išspausdinti DARBININKE".

Vertinimo komisija rankraščių konkurso dalyviams ne-gražina. Siųsti šiuo adresu:

"Darbininko" straipsnio konkursas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Laureato kalba

Apie kalbą, poeziją, knygą

Kalba, pasakyta 1997 m. balandžio 20 d.
New Yorko Lietuvių Kultūros Židiny

Šiame amžiuje, kuris yra tiek fragmentuotas, vulgarizuotas, suskaldytas, pilnas abejonių ir ne vien kūna, bet ir dvasią neįtikėtinai iškraipiančio smurto, poezijos uždavinys yra, kiek tai įmanu, atstatyti ir prikelti žmogų, atveriant jam nuostabų, įvairių lypį ir tiek pat neįtikėtiną kalbos pasaulį. Kalba yra viena brangiausių žmogaus tėviškių.

Ji išsaugo mūsų kūdikystę, mūsų troškimus, mūsų pasirinkimus, vertybes ir asmeninį galvėjimą, galiausiai sukuria mus, nu-galėdama mūsų laikinumą, sukuria mums prieglobstį, tuo pat iš-

laisvindama iš vienvietės. Poezija yra vienvietė, tačiau jungianti vienvietę, amžinoji valtis, - šmėkščiojanti toli horizonte ir, regis, nepasiekiamą, tačiau kas gali paneigti, kad nesiektina. Abejočiau, kad poezija begali būti lengva, romansiška, melodramatiška, kaip abejočiau ir tuo, kad poezija yra vien estetiškos priemonės. Du pasauliniai karai su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis padarė savo. T. S. Eliot sakė, kad XX-ojo amžiaus menas turi būti sudėtingas. Ar tai reikštų, kad jis elito privilegija? Taip, nes tik skaitantis gali

suprasti rašantį žmogų. Taip, nes skaitymo amžių keičia vaizdo - kompiuterių era, atbloškianti knygą kaip svetimkūnį, parazitą, nevykusį konkurentą. Ir visgi knygą kaip gyvybę neprilygsta niekam. Užtenka žvilgtelti į iš-pūdingą sarašą knygų, kurias per keliasdešimt metų išleido čia gyvenantys lietuviai tėvai pranciškonai ir patirsite, kad jų pasiaukojimo vaisiai vargiai galėtų būti pakankamai įvertinti. Kalba, poezija, knygą - trys susisiekiantys indai, kurių sintezė man atrodo vienu darniausių kultūros dariniiu. Todėl prim-damas Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją ir dėkodamas už ją, sakau nuoširdų ačiū - kad buvo įvertinta kalba, kad buvo pripažinta poezija, kad buvo nusilenkta knygai.

Julius Keleras

Literatūros ir premijų popietė K. Židiny

Lietuvių Rašytojų Draugijos premijų įteikimo vakare. Iš kairės į dešinę - Leonas Lėtas, Algirdas Landsbergis, Julius Keleras, Paulius Jurkus, Rolandas Rastauskas.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

(atkelta iš 7 psl.)

apžvelgti premijas, pagerbti laimėtojus.

Prisiminta praeitis

Pradėdama šventės programą, Liet. Rašytojų Draugijos pirmininkas Paulius Jurkus prisiminė praeitį. Premijos pradėtos skirti 1935 m. Sovietams okupavus Lietuvą, pati LRD buvo uždaryta, komunistinis režimas organizavo komunistines premijų šventes. Po karo Vokietijoje 1946 buvo atgaivinta Lietuvių Rašytojų Draugija, ji suorganizavo ir premijų šventes. Kadangi nebuvo laisvos valstybės, tai Draugijos skiriama premija pasidarė pati svarbiausia. Draugijos veikla 1951 perkelta į Ameriką. Čia kasmet skiriamos premijos, rengiamos literatūrinės šventės. Pradžioje pati LRD turėjo sutelkti premijai skiriamas lėšas. Kai sustiprėjo ir išaugo Lietuvių Fondas, jis pradėjo skirti premijos pinigų. Pradžioje 1000 dol., paskui - 2000 dol. Kai pasitaiko geresnės kūrybinės knygos, ta suma padalijama, skiriama dvi premijos po 1000 dol.

Lietuvių Rašytojų Draugija yra didžiai dėkinga Lietuvių Fondui už šią premiją. Tai galėjo padaryti tik savas Fondas, kuriam rūpi ir savo tautos kultūriniai reikalai. Nepriklausomoje Lietuvoje premijų šventės vyko valstybės

teatre, kuris būdavo ypatingai papuoštas. Premijos buvo įteikiamos Vasario 16-tos išvakarėse.

Iš Kennebunkporto buvo atvažiuojęs Leonardas Andriekus, vertinimo komisijos pirmininkas. Jis ir tarė žodį, kaip buvo premijos paskirtos ir už ką, pasveikino laureatus.

Laureato žodis

Pirmininkas pakvietė laureatą Julijų Kelerą tarti savo kūrybos kredo, supažindinti su savo poezija.

Jis iš rašto perskaitė, kaip suprantą kūrybą ir poeto pašaukimą. Ši poeto kredo spausdiname atskirai.

Jis perskaitė ir keletą eilėraščių. Jo poezija jau yra moderni, ne "dainuotinė" stiliaus, sutelkiamą daug vaizdų, per jų didybę ir gausą išplaukia vedamoji mintis, surišta su dabarties žmogaus tragiška būtimi. Prie tos poezijos reikia priprasti, ją daugel kartų skaityti, kad ji atsiskleistų savo gilybe ir grožiu.

Iš popietės buvo atsilankę ir laureato bičiulis iš Lietuvos - rašytojas, dramaturgas, aktorius Rolandas Rastauskas. Jis pasveiki-

Literatūros kritikė Alina Staknienė kalba apie rašytoją I. Mero kūrybą.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

no laureatą jo kolegų iš Lietuvos vardu, perskaitė vieną poeto eilėraštį.

Pirmininkavęs laureato paklausė porą klausimų: kodėl jis, baigęs konservatoriją, studijavęs dainavimą, perėjo į poeziją, kas jį paskatino pasirinkti modernią poezijos formą?

Atsakydamas laureatas, pažymėjo, kad jam solisto kūrybinis darbas atrodė per sunkus, reikalaujantis didelės įtampos. Todėl jis perėjo prie poezijos, kuri jį nuolat traukė. Formos požiūriu jam itakos padaręs poetas Tomas Venclova. Taip ir pradėjęs rašyti. Jau išleido tris poezijos knygas.

"Ofelijos" analizė

Algirdas Landsbergis, pats išaugęs toje modernioje kartoje, papasakojo, kas toji karta, kaip ji supranta kūrybą. Paprašė autoriaus kad jis perskaitytų savo knygos vieną eilėraštį, pavadintą "Ofelija". Tą eilėraštį paskui A. Landsbergis įdomiai nagrinėjo, posakius, vaizdus surišo su Šekspyru, su dabarties gyvenimu. Tokia eilėraščių analizė buvo įdomi, lyg koks įvadas į poeto Juliaus Kelero kūrybą, paaiškinimas, kaip reikia ją suprasti.

(Tęsinys kitame numeryje)

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimos. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviškos Skautijos išsami knyga apie 1945 - 1985 m. veiklą jau atspausdinta ir platinama. New Yorko apylinkėje knyga platina v.s. Vida Jankauskienė. Užsakymus galima pareikšti ir telefonu, skambinant (718) 849-2260 vakarais ir savaitgaliais, arba rašant: 84-14 89th St. Woodhaven, NY 11421. Knygos kaina 30 dol. (sk.)

Ieškomi seniau išvykę iš Lietuvos Pieturių giminės palikuonys, tėtis brolio John Peters (Jono Pietario), gyvenusio 1934 m. sekančiu adresu: 125 West 9 Street, Bayonne, New Jersey. Jeigu yra kas likę iš tos šeimos narių, prašome atsiliepti arba patys, arba apie juos žinantieji. Ieško Lietuvoje gyvenantis vienintelis iš Pieturių giminės likęs gyvas: Metislovas Pietaris, 4275 Keturvalakiai, Vilkaviškio rajonas, Lithuania. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgalio-tinui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Eduardas J. Skladaitis, No. Wales, PA - 400 dol.;

Birutė Karmazinas, St. Petersburg, FL - 50 dol.;

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolio labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gegužės 24 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New Yorko yra **Ramūnas**, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims Jūsų siuntinius iš namų.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **gegužės 17 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas. Miesto siuntiniai: šventinis \$39.;

55 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.

TRANSPAK, 4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629 tel. (773) 838-1050

Neringa, Inc. su Nck. Pr. Maršos Seserimis
organizuoja ir praveda stovyklas,
Neringos stovyklavietėje, Vėrmont'e.

1997 M. NERINGOS STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA LIEPOS 13-27 d.d. - Vaikams nuo 10-16 metų
LIEPOS 27 d. - Seserų gegužynė Putnam'e
LIEPOS 27-RUGP. 2 d.d. - Vaikams nuo 6-9 metų
LIEPOS 27-RUGP. 2 d.d. - Vaikams nuo 13-16 metų
RUGP. 2-RUGP. 9 d.d. - Šeimoms su jaais vaikais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

BIRŽELIO 29 - LIEPOS 12 - Vaikams nuo 7-16 metų
RUGP. 14 - 17 - Šeimoms su jaais vaikais

INFORMACIJA-REGISTRACIJA
600 Liberty Hwy., Putnam, CT 06260
860-922-7008 neringa@nccca.com